

ZİYAD EBÜZZİYA AVRUPA SEYAHATİNE ÇIKTI

Tasvir okuyucuları için için bir Avrupa seyahatine çıkan Ziyad
Ebüzziya dün hareket etme den önce dostları arasında

28 Ocak
Salı

1947
tasvir: Sayı: 661.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Modern, arabayla

17 Mayıs 1947

Son Savaş

Mazlum Türkler

CİHAN harbinin sonunda ruhum gören Türkler var. KİMİ Yunanistandır, komünist, çetelerin kanlı salgınları her an bunlardan bir çoğunu sistematik olarak deneyecek surette imha etmektedir.

Kimi de İtalyan topraklarına sığınmış bulunuyor. Fakat İtalyanın merhemli olsa kendi başına sürecektir. İtalyanlar da harpten yenik olarak çıkmış bir millet, Hükümetleri henüz tam değil. Bu vaziyette, sığınmaları koruyamıyorlar.

Üstelik de bilmöğünlerin oldukça ağır bir handikapı var. Müslümandırlar! Yirmineci asırda olduğumuza bakmayın. Taassup dillerden gümüş ama çoğu gönüllerde hâli alaz alaz yanmaktadır. Hristiyan İslam kendi muhâcirleri varken müsümmana el uzatır mı? Din, mezhep farkı gözetmenek için Türk olmalı.

İtalyada yokluktan, açlıktan ve bunlardan da yaman ferda endigesinden kıvrım kıvrım kıvranan, aralarında kadın, çocuk ve ihtiyarlar da bulunan bu 2400 din kardeşinin bütün ümitleri şimdi blededir. Yağdırdıkları mektup ve telgrafları bir görseniz, yürekleriniz parçalanır.

İşin fenası bıs onların feryatlarına kulaklarınıza kapadığımız müddetçe, Türkte dosti olmayan bir takım kuvvetler bu zavallıları, türlü bahanelerle, takım takım teslim alarak feci akıbetlere sürüklüyorlar.

Bıs, feryatlarını duymayacak, kucaklarını kendilerine açmayacak mıyız? ne mümkün? Türkün, mazlumun acısına

cevap vermediği tasvile görülmüş müdür?

Hayır; böyle lâhazı duramayız. Topraklarımızı bir arada mev'ut sayarak, yalvarıp, ellerini bize değen, yardım ve necat dilemek üzere aynı kardeşlerimizi mülhaka kurtarmalıyız.

Binferece yıllık en çabuk tarih böyle sürmektedir.

Yelkovan

20 Nisan 1947
Tasvir

mekvide göstermektedir.

D1

devamı
D2 'de

ZİYAD EBÜZZİYA TELSİZLE BİLDİRİYOR

2500 Türk ve Müslüman ölüm tehlikesinde

İtalya mülteci kamplarında sürünen bu kardeşlerimizle
resmî makamlarımız neden alâkadar olmuyorlar?

Roma (Telsizle) ZİYAD EBÜZZİYA bildiriyor:

İtalyada 2500 Türk ve müslüman kardeşimizin mülteci olarak bulunduğunu ve bunların kaderin cilvesine terkedildiklerini bildirmiştim. Bu kardeşlerimiz bütün Türk ve müslüman diyarlarından muhtelif tarihlerde Avrupaya gelip yerleşmiş insanlar. Osmanlı imparatorluğumuzun genç güllerinden bakıya kalan Avrupa Türk ekalliyetleri, Bulgar, Yunan, Rumanya, Kosova Türkleri, Boşnaklar, Arnavutlar, Lehistan müslümanları, harp afetinin Avrupaya sürüp attığı Kafkasyalılar, Kırım-lılar, Türkistanlılar ve çeşit çeşit Asya Türkleri, bütün akrabaları,

babaları babaları Türkiyemizde bulunan fakat kendileri Avrupada bulunan Anadolu'dan ibarettir.

Aralarında hayli kadın ve çocuk da bulunan bu zavallı insanların (Devamı - Sa. 7. Sü. 1'de)

devamı

bu kıymetli memleketlerin harp tehlikesi altında olduğundan yerlerinden yurtlarından olmadılar, bir kısmı da harpten sonra vatanlarının uğradığı komünist Sovyet istilasıyla başlayan Türk - Müslüman istalinden mucibe kabilinden kaçmaya muvaffak olabildilerdir. Bu bedbaht insanların mühim bir kısmı bugün Almanyada 2500 kadar da İtalyada bulunuyor. Alman devleti kardeşlerimizle şimdilik tepede bırakıp İtalyadakileri "die Hybrum". Zira İtalyadaki bedbaht kardeşlerimizle mühim bir akıbet ölüm tehlikesi tehdit ediyor.

Bu zavallı kardeşlerimiz arasında her sınıf ve sınıfa her mesleğe mensup insanlar var. Doktorlar, mühendisler, hukukçular, profesörler, sanatkârlar, sanatçılar, işçiler. Bunlar iki senedir İtalyada mülteci kamplarında, eşit kamplarında hatta İtalyan zindanlarında yaşıyorlar. Burada sürdüğü feci hayatı ayrıca yazacağım. İnsanlar iki senedenberi, bağla Türkiye olmak üzere, feci durumlarını bildirmedikleri tek müddet devlet kalmamış, başta yine im Kızılay olmak üzere müddet

caat etmedikleri Türk ve müslüman yardım müessesesi bırakmamışlardır. Butun bu taleplere tek bir cevap alınmamış. Yalnız bizim hükümet bütün elçiliklere konsolosluklara gönderdiği şiddetli ve kesin emirlerde bu bedbaht kardeşlerimizle katıyken meşgul olun memnuniyetini bildirmişdir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E02158

D2

1901, ıçınmaı yardım muesseseleri de aldırmamış. Bizim Kızılay da ağılık ve felâket içinde sürünenler. Türk kardeşlerimizden bulunduğu için, yani Yunanlı veya Macar olmadıkları için, elbise para değil, tek bir paket sigara bile yollamamış, hattâ mektupla dahi gönül almamıştır!

Bu talihsiz insanlar iki senedir Amerikan ve İngilizlerin bütün Avrupa mültecileri ile meşgul olan muhtelif teşekküllerinin idaresi altında bulunuyorlar. Fakat yalnız İtalyada müttefik teşkilâtı mülteciler kamplarında 15 bin, esir kamplarında 35 bin, serbest başıboş dolaşan veya sürünen 100 bin kişisi ile meşgul olmağa mecbur bulunduğundan bizim kardeşlerimize yapabildikleri yardımlar elbette mahdut kalıyor.

İngiliz ve Amerikan teşkilâtının teşebbahleriyle meşgul bulunduğu İtalyadaki 150 bin mülteci elli küsur milliyete mensup insanlardan mürekkep. Polonyalılar, Almanlar, Macarlar, Ukraynalılar, Beyaz Ruslar, Finler vesair. Arasında Habeşliler dahi var. Bütün bu milliyetlere mensup insanlar kendi kardeşlerinden, vatandaşlarından muntazaman maddî ve mânevî yardım görüyor. Muntazaman kendi milliyetlerine mensup heyetler tarafından ziyaret ediliyor. Konsolosları sefaretleri alâkadar oluyor. Elbise, yiyecek, para, her türlü maddî ve mânevî yardım görüyorlar. Hatta Habeşliler bile. Bu 150 bin kişi arasında yalnız ve yalnız bizim Türk kardeşlerimiz sahibsizdir, yalnız ve yalnız onlar Allahın inayetine terk edilmişlerdir.

Papalık makamı dahi büyük bir insanîyet göstererek, din farkı gözetmeden, mahdut imkânlarla hıristiyanlar kadar müslümanlara da yardım elini uzattığı, her gün kırk kadar kardeşimize pancuk ve cep harlığı verdiği bir zamanda, koskoca Türkiyenin lâkayt kalmasını tarih hiçbir zaman affetmeyecektir.

Bizde Saracoğlu hükümeti bu lekeyi tarihimize silmek mesuliyetini omuzlamadı. Bugüne kadar bu devrde lâkayt kalan Recep Peker hükümetinin derhal faaliyete geçerek aynı hatanın mesuliyetini altına girmekten kurtulacağını ümid ederiz. Yine bu sahada, bilhassa Saracoğlu hükümetinin Türk tarihinde, Türk an'anesine sürdüğü korkunç bir leke vardır ki, onun

mahiyetini sırası gelince affkârı unumkiye önünde açıklamak ve hesabını sormak, bir gazeteci sıfatıyla, borcum olmaktadır.

Hükümetimizin kardeşlerimize karşı gösterdikleri bu lâkaydiye mukabil onların imanlarından, hiç bir şey kaybetmeden, bir türlü gelmiyen yardımı, bir türlü açılmıyan Türkiye yoluna beklemek-te gösterdikleri yekâer her Türkün göğsünü iftiharla kabartacak mahiyettedir.

Bu vatandaşlarımızı, Türk kardeşlerimizi korkunç bir âkıbetin, ölüm tehlikesinin tehdit ettiğini yukarıda yazdım. Bu mülteçiler tehlike onların bin müşkülde kaçıp geldikleri, kutaldın kurtulup, geldikleri memleketleri kurtulup, geldikleri memleketleri ne zorla feda edilmek istenmezdir. Bunun mahiyetini gelecekte yazımda açıklayacağım.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

24 Haziran 1947
Son Saat.

(1)

NUOVA ITALIA
FUORI DI MONTECATORIO D'ITALIA ATTENDE
ATTESTAZIONE IN UN ALMO REDUCE

İtalyadan ölüme sürülen mülteciler

Bunlar Sovyet Rusyaya gitmektense ölümü tercih ediyorlar

Rusyadan kaçan ve İtalya-da toplama kamplarında uzun zamandanberi sefil bir hayat süren mülteciler hakkında aldığımız son haberler bu zavallıların her gün yeni bir felâkete maruz kaldıklarını göstermektedir.

Pisa toplama kampında bulunan 76 kişi ve Rimini'den 100 kişi 8 Mayıs 1947 de Ruslara teslim edilerek özer ayrılmışlardır.

Bolşevik cennetini yakından tanıyan bu zavallılar, Rusyaya gitmektense ölmeği tercih ettiklerini fiillerile ispat etmişler ve kendilerini

zorla Ruslara teslim etmek isteyen İngiliz nöbetçilerle kanlı bir mücadeleye girişmişlerdir. Bu mücadele neticesinde her iki taraftan ölen ve yaralananlar çoktur. Kaçmağa teşebbüs ederken vurulan veya kaza neticesinde

ölenler de vardır. Toplam olarak sevkedilmek istenen 78 kişinin 71 i ve Rimini'den zorla götürülmek istenen 180 kişinin 30 u intihümandır. Hatta Rusyayı hiç görmemiş, Türkiyede doğup büyümüş Mustafa Hilmet namında 25 yaşında bir Türk vatandaşı da bu ölümler arasındadır. Bi-

rinci sahifemizde başlığını kılıfesini nerettiğimiz İtalyan gazetesinin bu hususta verdiği malumatı evvelre de nerettiğimiz.

Vaşington 24 (AP) — Ticaret Bakanlığından resmen bildirildiğine göre, yabancı memleketlere yapılacak benzol ihracı yeniden kontrole tabi olacaktır, bu kayıttan yalnız Kanadaya ihracat istisna edilecektir.

(2)

22 Mart 1948

TASVİR

Avrupa kamplarından getirecek Türkler

İskân umum müdürü
Avrúpaya gidiyor

Ankara, 21 (TASVİR)

Avrupa kampları içinde yaşayan müslüman Türk mültecilerinin Türkiyeye nakilleri için lâzım gelen teşebbüsleri, teminleri yapmak üzere bir heyet bu akşam Avrúpaya gitmek maksadile şehrimizden hareket etti. İskân Genel müdürü Doktor Cevdet Ataçođun başkanlığında İtalya, İsviçre, Almanya, Avusturya ve Fransaya gidecektir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

~~BAHADIR DÜLGER HÜKÜMETİN HÂLÂ PRENSİP KARARINI~~

bu ileri geçmediğini ifade ediyor. Fiili olarak yapılmış veya yapılması vâdedilmiş bir şey yoktur.

10 Ocak 1948
537 Soru Soruldu

Biri, işgal ettiğimiz şehirlerde defalarca dokunduğumuz bir mesele evvelki gün bir sözlü soru ile Büyük Millet Meclisinin huzuruna gelmiştir: Esir kamplarındaki Türkler meselesi... Mikdarları yedi bini bulan bu zavallı ve çaresiz insanlar, daha çok Rusyaya veya onun peyklerine ait olan ana-yurtlarına dönmeği düşüncelerine uygun görmedikleri için vatanımıza dehalet etmek istiyor ve bu yurdun hür topraklarına kabul olunmağı büyük bir nimet olarak telâkki ediyorlardı.

Türkiye, bütün tarih boyunca kendisine dehalet edenlere kapısını açmış, bir memleket olarak onlara da kapısını açabilirdi. Türk vatandaşının hemcinsine ve ırkdaşına karşı merhamet ve şefkatle dolu olan kalbi bu büyük insanlık tröstünü en nispette bir şekilde karşıladı. alarak bunun sebebi keşfetmemek kabil değildir. Esirler memlekete alınırca Sovyet Rusya Türkiyenin vatan hainlerine, harp suçlularına, faşistlere kapısını açtığı ve onları himaye ettiği söylentisini ortaya atabildi. Hattâ bunu bir siyasî mesele haline getirebildi. Esas iftiraya da bağlı olsa böyle bir mesele Türkiyenin mülteferarası itibarı

Esas iftiraya da bağlı olsa böyle bir mesele Türkiyenin mülteferarası itibarı üzerinde beki müessir olabildi.

Bugün, bu ihtimal asla bertaraf edilmiş değildir.

Rusya, türlü sebeplerle memlekete dönmek isteyen Rusları bile hain, (Devamı Sayı 5 Sayı 2 de)

YAZAN: **BAHADIR DÜLGER**
cani, demir kanun dışı diye telâkki ediyor, böylesini dünyanın dört bucağında takip ediyor ve eline geçirmeye çalışıyor. Bu gibi insanlar, hele yabancı bir ırka mensup olur, Rusyaya dönmek hususunda ki arzularını da açıkça ifade etmiş bulunsalar, bunlar için Rusların söyleyeceği söz, atamıyacağı iftira, acıkmıyacağı kusur, serdedemeyeceği ifham yoktur. Hükümetin bu ihtimali evvelden göz önüne getirmesi ve prensip kararile beraber, bu iftiraları da göğüslemeğe karar vermiş olması icap etmez mi?

Bu sırada kalemimizin ucuna gelmiş olan başka bir misali zikretmekten kendimizi alamıyacağız: Irakta bir Nazi ayaklanması tertip etmiş olan Reşid Geylani Müttefiklerin bütün takiplerinden kurtularak Suudi Arabis-

Bir canavar tutuldu
(Bağtarafı 1 incede)
saplamaştır.
Bundan sonra asıl tehlike başlamış ve koca canavar sandalı ve Nuriyi olanca sü-

tana sığınmış ve Krul İbnissuud bütün taziykleri önliyerek bu zatı himaye etmekten farig olmuştur, onu İngilizlere teslim etmemiştir. Milletlerarası münasebetler Suudi Arabistan, İngiltere politikası bakımından bu çok mânâlı bir misaldir.

Bize gelince, Sadakim sözleri, hükümetin hâlâ prensip kararından ileri geçmediğini ifade ediyor. Fiili olarak yapılmış veya yapılması vâdedilmiş bir şey yoktur. Lüzumlu olan tahsisatın alınacağı, bu esirlerin nihayet muayyen bir zaman içinde buraya getirileceği söylenmemiş, hükümet bir taahhüde girişmemiştir. Ortada elle tutulur yalnız bir prensip kararı vardır ve bu prensip kararı esirlerin Türkiyede ümitlerini keserek başka bir memlekete iltica edecekleri zamana kadar memleket dışında bırakılmalarına asla mâni değildir.

Biz bu usulü beğenmiyoruz ve hükümetin kararlarında daha katı ve berâk olmasını temenni ediyoruz.

BAHADIR DÜLGER

egim, aleni tasnif, esasen geçen Temmuz

ESİR TÜRKLER

Sözleri hükümetin hâlâ prensip kararından ileri geçmediğini ifade ediyor. Fiili olarak yapılmış veya yapılması vâdedilmiş bir şey yoktur.

YAZAN: **BAHADIR DÜLGER**

1

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 250 2158

→ Başlık

2

Meclis
Pers şansı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

nde - yerin devamı

İsviçre ile Fransadır. Bu zavallı insanlar ya hâlâ esir kamplarında (İtalya ve Alman yada olduğu gibi), ya toplama kamplarında (İtalya, İsviçre) de) mültefik ordularının yardımcı hizmetlerinde (Almanya, Fransa, İngilterede) veya bu memlekelerde muhtelif bölgelerde dağılık olacak sahşiyorlar. Bunların içinde en güç durumda olanlar kamp dışında yaşayanlardır. Zira bunların (Devamı Sa. 8 Sâ. 7)

Bunun sebebi gelecek yaza den hiçbir ümidleri yoktur. Hayri! Ne halden ne istikbal hangi bir ümidleri var mıdır? Bu zavallıların başka her bir şeyi...
Fasmen bir ne...
öğünür. Bu açlı vaziyete yada iki bu bes yüz kar...
kucak kucak bulunmaları...
ma mültefik olanları...
vaziyet. İme bu yarı...
emekt bilm, bu Türkler...
elde bulun...
bu bir milyon insanın ara...
Ortada mevcut yoksul yurt...
Türkiye ne yapıyor?
vaziyetleri...
de kullanılmı ş vâdine inanı

15 May. 1947 Sonserat.

Roma muhabirimiz bildiriyor

İtalyadaki Türklerin ümitleri Türkiyede

Dünya çapında İtalyada, Kıbrıs ve teslim edilen Türkler tarafından gönderilen telgraf okunmaktadır.

İttihadımızı bu kadar karantik olamaz

buca bu savatlar kendilerine bütün imkan kısıtlı olarak ve o kapının önüne dire çektirir kısıtlıdır.

Roma (Kıbrıs) Alman istilâna uğrayan bütün Avrupa devletlerinde bugün Avrupe devletleri bu felâketten dolayı büyük bir ümitsizlik içinde bulunuyor. Bu felâketten dolayı büyük bir ümitsizlik içinde bulunuyor. Bu felâketten dolayı büyük bir ümitsizlik içinde bulunuyor.

yarı altı.

İtalyadaki Türklerden İsmet İnönü'ye telgraf

(Baş tarafı 1 inci sahifede) İtalyadaki Türklerden İsmet İnönü'ye telgraf. (Baş tarafı 1 inci sahifede) İtalyadaki Türklerden İsmet İnönü'ye telgraf. (Baş tarafı 1 inci sahifede) İtalyadaki Türklerden İsmet İnönü'ye telgraf.

Dün Regio Emilia kampı- rındaki bedbaht kardeşleri- mizden aldığımız bir telgraf- ta mültöçüler anavatana kabul kararı dolayısıyla Cumhurbaş- kanına teşekkür ve bağlılık- larını sunmakta ve feci vazı- yetlerini anlatarak acele mü- dahale edilmesini rica etnek- tedirler.

Telgrafın metni şudur: Son Saat İstanbul; Yurdumuza kabullümüz ka- rarını Millî Şefimizin imzala- mış bulduğuklarını bugün duyduk. Kendilerine vasıta- nızla sonsuz şükranlarımızı sunarız. On aylık ıstıraptan- henüz kurtulmuşken diğer korkunç bir komisyon başı- mızın üstüne tekrar çullandı, yine düşman muamelesi gör- meğe başladık, yine 'ölüm korkusu geçiriyoruz. Bizleri himaye edeceğinizi buradaki Müttetik makamımıza bildir- meniz, hayatımızı hafas et- meğe kâfidir.

İmza: Regio Emilia Türkleri SON SAAT: Bu hususta hükümetin dikkatini ceker. bu bedbahları kurtarık için acele müdahaleatni bek- leriz.

İsek
mel su-
rlanan
inyaya
Mütte-
en Al-
mem-
lagtır-
idi ta-

İtalyadaki Türklerden İsmet İnönü'ye telgraf

Bu kardeşlerimizin memlekete alınmasına karar veren hükümetimiz acele hareket etmezse yine bir çok kurban verilmesi kaçınılmazdır

nacak yeni

İtalya, Yunanistan ve diğer Avrupa memleketlerinde bulunan Türk ve Müslüman mültöçülerin yardımına alınmak üzere hükümetin karar verdiği ve bu memle- kete İskan Unvanı Mübürü

Başkanlığının da bir heyet gönderdiği malîtalur. On bes gün kadar cevap be- rekret eden bu heyet Yunanı- tandan yeni hareket etmiştir. Heyet Bulgaristan, Yugoslav- ya ve Rumanya'daki sosyal ve komünist metahibetiden kaçarak Yunan topraklarına sığınan Türk kardeşleri m- sız pek ise gündeç güne- ni yaktılar. görüldü. vâsmektir. Bir ay ev- Maiesef bugün kadar bu S. dilleri. İstir- ehitte bedbaht kardeşlerimizle me- (Ders u Sa d, Sığ 1)

23 Tem. 1947
Der Saat

Avrupa kamplarındaki Türkler

(BŞ. tarafı 1 inçide)
miş ve bu ırkdaşlarımızın İtalyada bulunan 1500 kişisinin ilk grup olarak memleketimize getirilmesine karar verilmiştir. İlk grupun bu ay içinde getirilmesine başlanacağı kuvvetle tahmin edilmektedir.

10 Mart 1948
Son saat
592

Avrupa kamplarındaki Türkler yurda getiriliyor

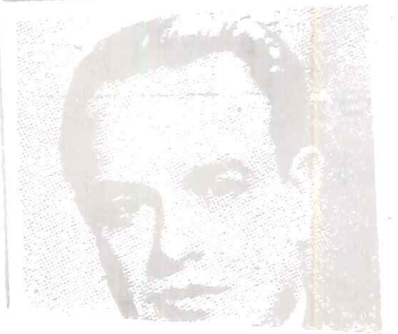
İlk grup olarak, İtalyada bulunan 1500 ırkdaşımız buay sonuna kadar memleketimize gelmiş olacaklar

Ankara 10 (Hususî muhabirimiz Vedat Refioğlu bildiriyor):

Batı Avrupada ve İtalyada esir kamplarında bulunan Türklerin memleketimize getirilmesi için Bakanlar kurulunun karar verdiği ve bu

hususun Dışişleri Bakanı Necmeddin Sadak'ın İstanbul Gazeteciler Cemiyetindeki beyanatiyle açıklandığı ma-lûmdur. Bu defa öğrendiğimize göre bu hususta girişilen hazırlık çalışmalarını bit-

(Devamı Sa: 5 Sâ: 4 de)

Bu
disi
nu
bir
dü
ve
Et
Sa
A
N
is
d
J

İtalyadaki kampların iç yüzünü anlatıyoruz

Ruslar bu kamplardaki zavallıların bir kısmını nasıl toplayıp götürmüşlerdi?

İtalyadaki kamplarda uzun müddet bulunmuş bir vatandaşımızın bu kamplar hakkında anlattıklarını, kısmen dünkü sayımızda yazmıştık. Bugün bu kamplarda yaşayan Türkleri tehdit eden en büyük tehlikeden bahsedeceğiz.

Muhtelif şekillerle ortadan kaldırılarak sayıları ancak 1500'e kadar düşmüş olan bu Türkleri tehdit eden en büyük çanavar komünizm tehlikesidir. Kızıl faşistler pusuda siktirir bekleyen bir çanavar gibi bunları yutmağa çalışmakta ve kamplardaki bu zavallıları müttefiklerin elinden alıp yoketmek için çalışmaktadır.

Ruslar ilk zamanlarda tatbik ettikleri usullerle bu biçimlerden mühim bir kısmını alarak götürmüşler ve Rus işgal

ettilerini bildirmişlerdir.

Rusların elinden, işkenceli hayattan her nasılsa kaçarak Harkoftan Romanya kadar yaya gelmeğe muvaffak olan ve gördüğü vahşeti, bize bu malûmatı veren vatandaşımıza anlatan bir zavallının sözlerini aşağıya naklediyoruz:

945 senesinde Müttefiklerin tesis ettikleri bu kamplara, Türk ve bazı Rus aleyhdarı kimselerin yerleştirilmesi İtalyadaki Rus teşkilâtı da faaliyeteye geçmiş bulunuyordu.

Bu teşkilâtın vadesi, muhtelif usullerle bu mültecileri Müttefiklerin elinden alıp Rusya'ya götürmek ve orada, (İşte bize hiyanet edenleri, hainleri yakalayıp getirdik, diğerleri gibi onlar da müstahak oldukları cezaya karşı oldukları) demek ve en vahşi usullerle bu zavallıları yoketmekten ibaretti.

Sovyetlerin ilk tatbik ettikleri usul hayli muvaffak oldu ve bu sebeple binlerce zavallı, tarihin kaydetmediği şekilde en feci işkenceler altında parça parça edilerek yoketildiler.

Rusların merkezi İtalyada bulunan Modena'da kurdukları bir kamp vardır. Bu kampla giren kimsenin bir daha dışından yakasına kurtarması mümkün değildir.

Muhtemelen buraya

sovyetlerin adanları de kamp kamp dolayarak, esasen bittin bir vaziyette olan zavallılara:

"Burada ne diye harap duyun? Vatan sizleri bekliyor" diyerek ikna etmişler. Onlara çikolâtaya varınca ya kadar her şeyi temin ederek çamşıklar ve anıval çeşit izzet ikram ile Modena kampına getirmişlerdir. İşte feccatin bir kısmı buradan itibaren başlanmaktadır.

(Bu yazıya yarın devam edeceğiz).

Sulh ümitleri

8 Hazir 1947

Ben saad

7

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2612158

(12)

18 Nisan, 1947
Son Saat

İtalyadaki esir Türkler

Memleketlerini Rusların işgal etmesi ve yurtlarında komünist rejiminin kurulması sebebiyle bu idarenin zulmünden kaçarak, İtalyaya sığınmış olan iki bin beş yüz Türk ve müslümanın, İtalyada yüzüstü kalması, olduklarını esefle öğrenmiş bulunuyoruz.

İki senedenberi yabancı bir ülkede, sürünen ve himaye sine sığınacak bir bayrak bulamayan bu bedbaht insanları, şimdi Rusyanın istemekte olduğu da ayrıca dik kafimizi çekiyor. Kendi zulmünden kaçmış olan bu insanları Rusya ne yapacaktır? Taltif mi edecektir? Terfi mi edecektir? Bunlardan hiç biri değil şüphesiz. Kızıl kuvvet her girdiği memlekette kendi emellerine başegmilyenlere ne yaptıysa bunlara da onu yapacaktır. İlk anda imha etmese bile, onları mahkûm edeceği hayat şartı, kenarlarında komünistliğin zulümlerine başkaldırmak kudretini bulmuş olan bu insanları elbette kısa zamanda acıklı bir ölüme sürükleyecektir. Baltık memleketlerin de olduğu gibi, Polonyada, olduğu gibi, Macaristanda, Çekoslovakya, Bulgaristanda, Rumanyada ve Yugoslavyada olduğu gibi, Kırmıda, Kafkasyada olduğu gibi; zalim bir imha metodu bunlar için de çalışacaktır.

Herkesten ve her devletten umidlerini keserek, Türk ve müslüman oldukları için, yurdumuza gözlerini dikmiş ve devletimizden himaye ummakta bulunmuş olan bu bigareleri ne yapacağız? Onlara ol uzatmayacak mıyız? Uzatmamalı mıyız? Elbette hayır.

ölüm ve sefalet tehdidi altında kalmış ve 'sırf komünizme inanmadığı, kızıl Rusyanın hakimiyetini kabul etmediği için bu kadar ağır bir duruma düşmüş olanlara yardımı, insanlık hislerimiz emreder. Kaldı ki bunlar için kalbimiz de Türk olmalarından kuvvet alan hususi hisler de vardır. Bu felâketzede Türkleşen şehirleri, istikballeri ve semtleri bizi başklarına nazaran elbette daha çok muztap ve alâkadar eder.

Bu satırları yazarken, vatandaşlarımızın bu durum karşısındaki, samimi duygularına tercüman olduğumuzdan emin bulunuyoruz.

Türk vatani, Rus âfetinden kaçan, Türk adaletine Türk himayesine sığınmak istiyen bütün insanların cennettir. Bu cennetin kapıları, İtalyada sefaletle çarpışan, ölümlü çarpışan, fakat buna rağmen anavatanından umidini kesmeyen Türklere açmalıdır. Bu bir hayır değildir. Bir vazifedir. Ve bu bir politika vazifesi değildir. Türkyenin, dünya çerçevesi içinde kızıl tehlikeye karşı takınmış olduğu vekarlı durumun icap ettirdiği bir insanlık vazifesidir. Bu vazifenin kısa zamanda, hassasiyetle yerine getirilmesi için hükümetten istiyoruz, bekliyoruz.

TASI GEDİĞİNE

Kim dinler?
Demokratlar Meclisten çekilecekler mi; çekilmiyecekler mi?
Şimdi bütün erbabi kalem bundan bahsediyor.

kıyve
hilo
sel
Zekl
aloi
lard
patu
tusle
Bu
Mır
karş
daki
la F
Yaş
Tl
reşi
İlal
yape

Bi
li

Al
mind
gece
daru
park
rük
kard
lira
para
zarfı
med
cebi
para
ri

Türk devleti, kendisinden yardım bekleyen bu insanlara şefkatli elini uzatmalıdır. Onları içinde yuvarlandıkları umidsiz durumdan kurtararak, hasretini çektikleri anavatanına kavuşmaları imkânını vermeliştir. Türk ve müslüman oldukları bir tarafı bırakılmasa bile yerine din namazı perçesi uzanmaz

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 2158

5 Tem 1947 502 saat.

İtalya kamplarından kaçan iki mülteci

Dün İstanbul vapuru ile şehrimize geldiler

*Komünist zulmünden kaçan bu mülteciler, gemide
"Bizi denize atın fakat iade etmeyin!" dediler*

Dün İmanımıza muvazalat eden İstanbul yolcu gemisinden iki mülteci çıkmıştır. Biri Arnavut, diğeri Yugoslav tebaalı olan bu iki kişi İtalyadaki Miranda kamplarından memleketlerine iade edilmek üzere vapuru güllerken kaçmışlar ve Cenovada İstanbul yolcu gemisine gizlice girerek sığınmışlardır. Gemi Cenova İman.r. dan hareket ettikten sonra iki mülteci tayfalar tarafından görülmüştür.

"Bizi denize atın, fakat iade etmeyin" diye yalvaran iki mülteci, gemi süvarisi tarafından tecrid edilerek

hafaza altına alınmıştır. Memleketlerine, komünist zulmü yüzünden dönmek istemediklerini söyleyen mültecilerin, Emniyet Müdürü önce istirahatları temin edilmektedir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

21 Nisan 1947 - Tasvir

C1
devamı
C2

Ziyad EBÜZZİYA Telsizle bildiriyor

Ölüm tehlikesine maruz bulunan kardeşlerimiz

Son mühlet Nisan ayının sonunda bitiyor.
Bu tarihten sonra bu kardeşlerimiz
öldürülecekleri yerlere gönderilecekler

62

Son mühlet Nisan ayının sonunda bitiyor.
Bu tarihten sonra bu kardeşlerimiz
öldürülecekleri yerlere gönderilecekler

Roma, (Telsizle) ZİYAD EBÜZZİYA bildiriyor:

Son yazında İtalyada felâket içinde çarpınan Türk ve müslüman kardeşlerimizden bahsetmiş, bunların korkunç bir tehlikenin, ölüm tehlikesinin tehdidi altında bulduklarını kaydetmişim.

Diğer yazında da işaret ettiğim gibi bu 2500 bedbaht kardeşimiz ya nerp yuzunen memleketlerini terketmişler veya yurtlarının komünist sürüleri tarafından işgalini müteakıf başlıyan Türk - Müslüman kitlesinden kaçmış kim selerdir. Bunların arasında ta Volga boylarına, Kafkas ıllslelerine, Şimali Rusya aleplerine kadar dayanan Alman ordularının çekildikleri sırada ya onlarla beraber kaçan veya zorla alınıp götürülen insanlar vardır. Bu savallılar da tipki yerlerini yurtlarını terke mecbur olan blnlerle Polonyalı, Ukraynalı, Beyaz Rus gibi memleketlerine dönmek imkânından mahrumdurlar. Ziya dönme demek ölüm demektir, Sovyet idaresinin, komünist idaresinin elinde işkence ve azap

ginde öldürölmek demektir. Bu vaziyette ve bugünkü şartlar devam ettiği müddetçe, bu insanların ana yurtlarına dönmelerine imkân yoktur. İster istemez başka bir yere gitmeleri lâzımdır. Bu yer neresi olacaktır? Elbet te aslen Türk olan, Müslüman olan, Türk sancağını Viyana kapılarına, Polonya ovalarına R.

rine ulaştırmış bulunan büyük babalarımızın torunları, bu kardeşlerimizin öz yurtları, bu kardeşlerinin yurdu Türkiyedir. Bunların bir çoklarının kardeşleri, dayıları, amcaları, kardeş çocukları hattâ ve hattâ ana ve babaları Türkiyede, Anadoluda bulunuyor. Türkiye bu insanların bu ev-

(Devam Sa. 5 St. 4 de)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

(başlarını 1 inci sayfa)
 leri, ana yurtlarıdır. Türkiye or-
 tada iken bu insanların başka
 yerlerde melce aramaları kadar
 mânâsız, mânâsız, korkunç bir
 kayıyete olamaz. Fakat bütün bu-
 na rağmen, sakat bir düşünce ne-
 fesi, biz bu zavallılara kapıları-
 nı açmamış, üstelik seferatlara,
 konsolosluklara yönlendiğimiz kat'i
 talimatlarla bu bedbahtların mev-
 cudiyetinden bile haberleri yok-
 muş gibi davranmalarını emretmiş
 bulunuyoruz! Evvelâ Sazaçoğlu hükümetini sonra da Re-
 cep Peker hükümetini bu yanlış
 kararlara sevkeden mânâsız se-
 bepleri diğer bir yazıya bırakıyo-
 rum. Ortada vak'a olarak şu var-
 ki Türkiye hükümeti bu zavalli-
 leri memleketine almak istemiyor.

Şu halde bu bedbahtların bu
 vaziyet karşısında ilk akıllarına
 gelen yer hiç değilse diğer bir
 müslüman memleketine gitmek-
 tir. İki senedir bu hususta Mısır,
 Irak, Suriye, Ürdün, Hindistan
 müslüman devletlerine müdâraat
 edilmiş. İngilizler nezdinde Tarb-
 usgarbe, Kıbrıs gitmek için, İsp-
 anyollardan Fessa kabul olun-
 mak ricasında bulunmuş, hiç
 birinden müsbet netice alınma-
 mıştır.

Diğer taraftan ise İtalyada bu-
 lunan muhtelif milliyetlere men-
 sup 150 bin mülteci gibi, bizim
 2500 kardeşimiz de, İtalyayı ter-
 k etmiş bulunuyorlar. Zira İtalya
 kendi vatandaşlarını güç besler-
 ken onları başka memleketlere
 kabul etmeye uğraşırken "oprak-
 lar"daki yabancı insana taham-
 mül' edemiyor.

MÜLTECI NİSANIN SONUNDA
 Unrra teşkilâtı, İtalya mültefik
 işgal orduları, mültefik komisyo-
 nu D. P. teşkilâtı (Displead Per-
 son) (Merkezinde olmayan insanlar)
 bunlarla meşgul oluyor. İki kütü
 komplara yerleşiyor, yiyecek
 içecek veriyor. Şimdi de İta-
 lya sülhü imzalanacağı için, ordular
 İtalyadan ayrılıyor. Şu halde bu
 insanlar ne olacak? İtalyanlara
 göre "bu insanlar" eğer Nisan ayı-
 nın sonuna kadar, İtalyayı her-
 hangî bir şekilde terketmezlerse,
 zora atılacak memleketlere sevk
 oluncaklar. Yani Titonun kütü-
 lünden hayetini kurtarmış Bog-
 raklar, ya Kozaklar, ya Polak-
 larına, komünist Arnavut hükü-
 meti Enver Hoca zulmünden cân-
 larını kurtarmış olanlar Enver
 Hoca'nın ceâtâlarına, Dimitrofun
 işçerocısından kaçmış Bulgar
 Türkleri Bulgar komünistlerine,
 Rusyadan kurtulmaya muvaffak
 olmuş Kafkaslar, Kırımliar,

Türkistanlılar, Estonya Türkleri
 kaçılmamak üzere Kızıldönü kuv-
 vetlerine, Polonya müslümanları
 Lehistan komünist hükümetine
 teslim oluncaklar.

Nisan sonunda biten son müh-
 let, bu şekilde mühîş bir 8-
 10m tehlikesi ile karşı karşıya
 bulunan insanlar İtalyada hayli
 çoktur. Bunların takriben bin ka-
 darı Türk ve Müslümandır. Bun-
 lar halen İtalyada, muhtelif se-
 hirlerde, kasabalarda ellerinde
 hiç bir vasıka olmadığı halde ek-
 meğdel çıkarmaya uğraşırken ve-
 sikasız oldukları için, İtalyan po-
 lisi tarafından yakalanıp ya Sicil-
 ya civarındaki Lipari adası zin-
 danına, veya şimalde Carpi cen-
 ler hapishanesine kapatılarak zava-
 lıdır. Buralarda bulunan Türk-
 lerin rakamları her gün artıyor,
 zira her gün polis yakaladığı ve-
 sikasızları buraya ukuyor.

Bu bedbahtlardan sonra geriye
 kalan 1500 kadar Türk ve Müslü-
 manın ekibi de daha parlak de-
 gildir. Zira bunların bir kısmı hâ-
 la Alman, Macar, Avusturyalı-as-
 kanelarla beraber esir kampların-
 da veya mülteci kamplarındadır.

Esir kamplarında bulunanların
 ekibi hazindir. Zira buradaki
 Alman, Macar vesakreler memle-
 ketlerine iade olunuyor ve orada
 rahat rahat yaşamak imkânına
 mâlik bulunuyorlar. Fakat Türk-
 ler, yukarıda izah ettiğimiz sebep-
 ler yüzünden, memleketlerine iade
 olundukları takdirde kendile-
 rini bekliyen ekibet ancak ölmü-
 şür. İşgal orduları çekilmek üzere
 olduğuna göre eğer bu zavallıları
 herhangi bir memleketle sevket-
 mek mümkün olmazsa, felâket
 muskaşeridir.

MÜLTECI KAMPLARINDA
 Mülteci kamplarında gelince ora-
 daki vaziyet de aynıdır. Bunlarla meşgul olan mül-
 tefik teşkilât bu kampları ne ya-
 pacaklarını bilmiyorlar. Amerika-
 lılar başta olmak üzere bu za-
 vallıları sevk edecek yer arayıp
 bulunuyorlar. Fakat tâ cenubî Ame-
 rikadan cenubî Afrika'ya kadar,
 ya hiç bir hükümet vize vermi-
 yor, ya gemi bulmuyor, veya
 eksen eksen bütün mülteci çıkı-
 yor ki onları da ayrıca yazaca-
 mız.

Kardeşlerimizin yakın bir istik-
 balde ne kadar mühîş bir tehlike
 ile karşı karşıya olduklarını
 anlatmış. Fakat manâsız tehlike
 yalnız bu değildir. Bu ölümlü teh-
 likesi halen bugün fiiliyat eha-
 sinda mevcuttur. Bugün fiilen
 muhtelif memleketlerin Sovyet

hükümetlerinden mürekkep ko-
 miteler kampları geziyor, İngiliz-
 lerin, Amerikalıların, İtalyanlar-
 ın elinde bulunan mülteciyi res-
 men alıp götürüyor ve öldürüyor-
 lar. Bunların arasında Türk ve
 Müslüman kurbanları da vardır.

Buna olamaz diyecaksınız. Si-
 ze bunun olduğunu, bir kişi; beg
 kişi değil; binler ve binlerle insa-
 nın zorla komünistlere teslim e-
 dildiklerini ve derhal oradaki öl-
 dürüldüklerini temin edebiliyoruz.
 İngiliz, Amerikan makalelerinin,
 basın matbuatı Kızılderili teşkilâtının
 şahid olduğu, teyid ettiği bu fa-
 şonun 20 noi asar ortasında bu
 vahşetin hâlâ devam ettiği ge-
 lecek makalemde anlatılacaktır.

Ziyaeddin EDÜZZİYA

TDV İSAM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 2E-2158

15 Mayıs 1947 Son Saat

Roma muhabirimiz bildiriyor

İtalyadaki Türklerin son ümitleri Türkiyededir

Dünkü gazetemizde İtalyada Kuzillara teslim edilen Türkler tarafından gönderilen telgrafla okunmuşsunuzdur.

İstikbalini bu kadar karışık bir

gören bu zavallılar kendilerine kapanan bütün insanlık kapıları önünde bir umesini ruhlarına, histerilerine yalnız bulmuşlar ve o kapının önünde diye gelmişlerdir. Bu kapı, Türkiyenin kapısıdır.

Roma (Hassasi muhabirimiz bildiriyor): Bugün Avrupa kıtasında yerinden yurdundan olmuş insanların hakiki miktarı dahil olarak malum değildir. O kadar ki bu rakam bir milyondan beş milyona kadar tahvül ediyor. (Bu rakama Almanlar dahil değildir). Bu felâketzedeler kafîlesinin öncülcri zavallı Polonyalılar olmuştur. Ondan sonra sırasıyla

Alman istilâsına uğrayan bütün Avrupa memleketlerinde ki mülteciler bu felâketzedelerin kafîlesini büyütüyor. Bugün Balkanlarda Yugoslavya, Bulgar, Arnavut, ne kadar mülteciler, el ayakları başka veya yabancı memleketlerde kendilerine bir muvakkat da olsa bir tavak parçası arıyorlar.

Vatandaş insanların toplu olarak buldukları yer İtalya, Almanya, İngiltere kısmen de İsviçre ile Fransadır. Bu zavallı insanlar ya hâlâ caşir kamplarında (İtalya ve Almanya'da olduğu gibi), ya toplama kamplarında (İtalya, İsviçre) de mültefik ordularının yardımcı hizmetlerinde (Almanya, Fransa, İngiltere) veya bu memleketlerde muhtelif bölgelerde dağılıp olarak yaşıyorlar.

Bunların içinde en kötü durumda olanlar kamp dışında yaşayanlardır. Zira bunların

A
devamı sahife
B'de

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

"Kanlı Meriç çağlıyor!"

Türkler aleyhindeki Bulgar milli marşı değişiyor

Yeni milli marşında Türk düşmanlığı yine ön plânda olacak bunun için bir müsabaka açılmış

Tasvir ve İktisadî Sofya muhabiri gazetesine şüphesiz haber göndermiştir.
Sofya, Nisan — Dışişler Bakanlığı Sofya radyosuna, geçici nesriyatın başında Bulgar milli

marşı «Kanlı Meriç çağlıyor» marşı olarak değiştirilmiştir. «Kanlı Meriç çağlıyor» marşı eski kral Ferdinand'ın askerî marşıdır. Bu marşın yeni milli marş olarak değiştirilmesi için bir müsabaka açılmıştır. Komünist parti tarafından bir müsabaka yarışması düzenlenmiştir.

Komünist prensiplerine uygun olmak üzere yeni bir Bulgar milli marşına meydana gelebilecek için Bulgar gazeteleri, radyoları, şairleri, yazarları, şarkı yazarları, öğrencileri ve işçileri arasında bir müsabaka düzenlenmiştir. «Kanlı Meriç çağlıyor» adındaki Bulgar milli marşının yerini 1944 yılında yazılan «Kanlı Meriç çağlıyor» adındaki yeni marşın alacağı beklenmektedir. «Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

marşı eski kral Ferdinand'ın askerî marşıdır. Bu marşın yeni milli marş olarak değiştirilmesi için bir müsabaka açılmıştır.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

Türkler aleyhindeki olan bu marşın yeni Bulgaristan, «Kanlı Meriç çağlıyor» adıyla değiştirilmiştir. Bu marşın yerini alacağı beklenmektedir.

«Kanlı Meriç çağlıyor» marşında yazılan «Türkler aleyhindeki» sözleri kaldırılacağı ve «Kanlı Meriç çağlıyor» marşının yerini alacağı beklenmektedir.

↑ devam

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

7 Haz 1947
Ser Saent.

İtalyadaki mülteci kamplarının içyüzü

Uzun müddet kamplarda kalan bir vatandaşımız mültecilerin geçirdiği cehennem hayatını anlattı

İtalyadaki kamplardan kurtulup memleketimize iltica eden 14 arkadaşımızdan bazılarının naklen bu kamplarda bulunanların geçirmiş oldukları korkunç maceraların pek ufak bir hulâsasını dünkü nüshanızda vermiştik.

Kamplarda uzun bir müddet kalan bir vatandaşımızla daha uzun boylu konuşmak ve daha

geniş malûmat edinmek fırsatı bulduk.

Harbin bağında her türlü türlü maceralar geçiren, heyecan, korku ve dehşet içinde tüyler ürperti sahnelere sa-

hit olan veya bu sahneleri biz zat yaşayan bu zavallı arkadaşlarımızın ilticaatını biraz olsun paylaşabilmek için bu bitmek tükenmek bilmiyen işkence yıllarının tafsilâtını öğrenmeği ve okuyucularımıza sunmağı bir vazife bildik.

Birkaç gün devam edecek olan bu yazı serisine İtalyadaki kamplardan başlıyoruz. Mu-

habatınız kampların içyüzü hakkında şu toplu malûmatı veriyor:

İtalyada, müttefikler tarafından kurulan kamplar bilhassa Bruksun, Milâno, Freglia,

Roma, (Santa Maria Turo), Verona, Cine-Citta ve Averso kamplarıdır.

Averso kampı Nazicilerin rında bir yerdedir. Türkin

ekserisi bu kampa gönderilen tadır. Rusyadan kaçmış olan arkadaşlarımız 1945 yılından beri bu kampta yaşamakta iken Vapur kamusalarda veya tren kamplarından aldıkları gibi iki veya üç katlı bahçe fânzalarında yatan bu zavallılara bir sene müddetle, fasılasız olarak her gün ve her öğün verilen yemek bir makarna - bezelye halitasıdır. Bu yemeğin ne yağı vardır ne de tuzu. Asabına en çok hâkim olan yemekte tad, tuz aramakta rekor kıran bir insan bile bu garip gıdayı yemeğe ancak iki ay devam edebilmiş tedir.

Ekmeğler ise, buğday unu şöyle dursun, arpa, yulaf ve battâ samandan bile yapılmayıp, gıda verici hiçbir hâssası olmayan, kimyevî maddelerden mal edilen, sert ve lezzetsiz bir beyaz maddeden ibarettir.

Çamur bu kamp sakinlerinin en çok başlı neşir oldukları bir nesnedir. Kamptaki bacakaları ekserisi o yerlerin şir olarak kullandıkları çattardır. Bunların zemini ise çamurdur. Pislik bu yerlerin ep. tabii halidir. Sabun ismi olup cismi olmayan Zümrüd ayka kuşundan daha nadir bir me-

tâdir. Gıdasızlık ve bakımsızlık bir yandan, sabun ve su-suzluk diğer yandan azraflın iki menhus yaveri gibi her gün birkaç kişiyi öldürmektedir.

Allahın her günü bir iki kişi tiftüse kurban gitmektedir.

Açlığa, hastalığa ve pisliğe mukavemet eden diğer zavallıların yaşayışları ise ölümlü aratacak kadar fecidir.

Mahremiyet ve hâyâ namına hiçbir şey kalmamıştır. Kadın erkek bir arada oturmakta, bir arada yatmakta, en tabii ihtiyaçlarını bile bir arada görmeğe mecburdurlar.

Büyük, küçük, kadın erkek her bir burun buruna, nefes nefese yaşamakta ve bu hâyâ tarahının öngördüğü bütün müddetlere, bütün mecburlara

boyun eğmek zorunda kalmaktadırlar. Müstahabkar neşir tiyarlarını yersayısı kamplar bixl oldupin halde Almanların

elinden kurtulup kaçan yahudilerin topladığı bulundukları Cine-Citta kampı her bakımdan diğerlerine üstün bir durumdadır.

Bu kampta yemek ve içmek çok daha süahi ve çeşitlidir. Oyle zarurî ihtiyaçlar değil banyo, elektrik, radyo ve sinemaya varmaya kadar her türlü zevk ve eğlenceleri bile temin edilmiş bulunmaktadır. Bu kamplardaki yahudiler ya kında Amerikaya gidip orada ki yahudi milyarderele evleneciklerini ve gayet müreffeh bir hayatın kendilerini beklediğini büyük bir ciddiyetle iddia etmektedirler.

Yıllardanberi yalnız ızdırıp çekmeğe alışmış olan önceki

kamplardaki bedbeht insanlarının biricik gülünç mevzuları, biraz da huzur ve rahattarını

ve imtiyazlı vaziyetlerini kışkandıkları yahudi çiledaşları -nın bu vâhi ümid ve iddialarıdır.

Fakat Amerikaya gitsinler veya gitmesinler, milyarderler le evlensinler veya evlenmesinler, en müskül anlarda vaziyetlerde bile, kendilerine ayrı bir durum tesis etmek, huzur ve rahattarını temin etmek bakımından bu insanların gösterdikleri kabiliyet şayanı hayrettir.

Buchenwald kampını şimdi Ruslar kullanıyorlar

Münih ? (A.P.) — Hamburg valisi Dr. Max Brauerin bildirdiğine göre, Ruslar Buchenwald kampını şimdi kendileri kullanmaya başlamışlar ve hâ-

len bu teberküz kampında Sosyal Demokrat Partinin 800 azası mahpus bulunmaktadır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26-2158

31 Aralık 1950 Son Saat

RUSLAR 200,000 TÜRKÜ HAPSETTİ

Kızillar müslümanların mallarına el koyuyor

18 ile 45 yaş arasında bulunan bütün
Türkistanlılar zorla silah altına alınıyor

Ⓐ Kahire 31 (Nafes)
Sovyetlerin korkulu
altında depu Türkişte
da baskının gün
geçtiğine atılmakta
oldu.

Depu Türkiye'de olduğu gibi bel-
gedeki müslüman halkın da
baskınları hakkında yeni
malûmet açıklanmıştır. Bu e-
yaletin eski valilerinden El
Seyid Muhammed Emin Bog-
hara Kabilde yaptığı bir be-
şir konferansında şöyle demiş-
tir:

Türkistandan aldığımız son
raporlara göre, bu memleket-
teki müslümanlara karşı baskı
büsbütün artmış bulunmaktadır. Muhafız ve askerle hep-
re sildire olan Türkistanlılara
sayısı daha azından 200,000
i şmaktadır. Sovyetler müslü-

Ⓐ 18 ile 45 yaş arasında
bütün TÜRKİSTANLI KIZIL-
LARA alınacak ve zorla sil-
ah altına alınacaktır. Bu-
nun bir harbi okulunda ih-
timardan da korkulmaktadır.

Uzun geçirdiği belâlı gün-
leri için Sovyetlerin bu mem-
leketi müslüman halkına karşı
yaptıkları baskı ve zulme
— Alınan raporlara göre baskı ve
zulme burada bile bir kar-
şılık olarak şüpheli de olsa mak-
sada bu halkın silah altına al-
ınması istenmektedir.

bu memleketin bütün nüfusuna
te ve ayrıca bu halkın parası-
nı da zorla elinde tutulmaktadır.
Bu para ve mal konularını
Cinillere devredilmektedir.

Diğer taraftan Sovyet ajan-
(Devamı: Sa. 2 Sü. 3 de)

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Bulgaristandaki Türklerin Türkiyeye hicreti!

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

S. E. 1950
son sayı

Daha 1948 senesinde bu limanımız limanımızda bir Rus gemisinin hamulesini boşaltırken, mahalli bir Bulgarın saçlarını buluyoruz: « Askerlere aldırmaıyorum, onlar gelirler ve giderler. En fazla korktuğum, papağan kafesleriyle gelen kaşaklardır. Onlar bir kere geldiler mi, ebediyen kahırlar. » Bundan başka, Yunan komünistlerinin büyük bir kısmı Bulgaristanda kalmış bulunmaktadır. Bunlar da, pek ala bir zamanlar sakin Türk köylülerinin ikamet ettikleri topraklara yerleşebilirler

Yazar: Lowell Edwards
Daily Telegraph TC Muhabiri

Komünist siyasetinde ekseriyetle, yazılı olmayan kağıtlar yazılır. Bunlar çok daha ehemmiyetlidir. Buna rağmen, komünist siyasetinin şaheser mânevraları arasında, Bulgaristanın 10 Ağustos tarihinde Türkiyeye vermiş olduğu nota en şayanı dikkatidir.

Burada, topu topu yedi milyon nüfusluk bir memleketi, birdenbire 250,000 kadarını tahcir etmek arzusunun kapılmış olarak görüyoruz. Bulgaristandaki Türk azınlığı daimî surette, en namuskâr bir şekilde vergilerini herkesten evvel vermeye şöhret kazanmış bulunmaktadır. Biz burada Türkleri sadece memleketin refahına yardım etmekten başka bir kabahati olmayan, ekonomik bakımdan hasta bir memleket görmekteyiz. Gene biz Bulgaristanı, son zamanlara kadar Türk ekaliyetinin, sadece müslüman olan sâfilardan müteşekkil bir azınlık olduğunu iddia eden tanınmış profesörlerin memleketi, fakat şimdi ise asırlardan beri bu topraklara mülklerine rağmen birdenbire, çok kerelerden bir ilişkileri olmayan Türkiyeye hicret etmek istediklerini iddia eden bir ülke olarak görüyoruz. Bu müslüman Türklerin komünist rejimi esasında ellerinde kalan çok az mallarına bile müsaade edilmemekte ve Türklerin, şiddetli kış mevsiminde hicret etmelerinin en münasip mevsim olduğu söylenmektedir. Bundan başka da, bu karışık mesele'nin 3 ay zarfında halledilmesini istemektedirler.

Mazide, Bulgar hükümeti insanlığa alâkesiz olan bir hisle şöhret bulmamıştı. Dürüst Türk azınlığına karşı bundan evvel yapılan muamele bunu fekasıyla isbat etmiş bulunuyordu. Gene de, notaların başında, her neâlse hüzumsuz bir yere, Türk azınlığının daime Bulgarlarla aynı haklardan faydalanmış olduklarını ileri sürmekten çekinmişler.

Bulgarlar, Türkiyeyi bir taraftan Bulgaristandaki Türkleri kabul etmemekle itham etmekte ve diğer taraftan da demagoji propogandası yapmakla suçlandırmaktadır. Acaba, dünyanın her tarafındaki çiftçiler gibi, bu Türk çiftçilerinin de, topraklarına bu kadar bağlı iken birdenbire, hicret etmek arzusuna kapıldıklarına inanalım mı?

Haddi zatında Bulgaristanda Türklerin dışarı oldukları hayat şartları o kadar fecidir ki, bir çokları memleketi terk etmek arzusunu izhar etmektedirler. Buna rağmen, Türk makamlarının şüphe etmeleri için her türlü hakları vardır.

Bulgar radyo ve basının tonu o şekilde olmaktadır ki, bu kararın gerek Bulgaristandaki Türkler veya dışındaki Türklerin menfaatlere icabı yapıldığına inanmak safsıklık olur.

Bütün bu hâdiseler, tuhaf son derece tuhaf bir mahiyet arz etmektedir. Bülhassa, iki memleketin bundan gayrek asır evvel imzalamış oldukları anlaşmaya bu kadar bel bağlamak istedikleri - ki bu anlaşma, komünist görüşüne göre mürteci rejimler tarafından imzalanmıştır - vaziyeti daha da tuhaflaştırılmaktadır.

Bu vaziyet benim için şahsen, Nesrettin hocanın bu mesele hakkındaki derinleşmiş öntemeli arzu ettiğime kadar komiktir.

Maamafih, Türk tebaasının bu kadar feragatli bir şekilde menfaatlerini korumak iddiasıyla ileri sürülen tekiinin bazı sebeplerini anlamak pek de güç değildir. Hudut bölge-

lerinin zorla temizlenmesi, belli başlı Türklerin emerküz kamplarına gönderilmesi, bunların bir kısmının Yunanistan'a meydana koymaktadır. Evvelî, Türk azınlığının komünizme karşı sempatisinin pek az olduğu ve saniiyen de, Bulgarların Türk mevcudiyetinden ziyade kendi sahaalarını tercih etmek arzuları.

Nigin? Bunun için bir çok sebepler olabilir.

Bulgaristan belki de, peykler içinde en peyk olan devlettir. Bulgaristanın herp sonrası milletlerarası kalkınmaya peytmak ümidi mahdud yardımların hepsi Rusyanın vetosu na maruz kalmıştır. Rusyanın Bulgaristanı âdeti sömürge hâline getirdiği de bir vakiydir. Bunun için Bulgaristanın hudutları Türkleri hudut harici etmek arzularının, daha bir kaç sene evvel Kıbrıs'daki Türkleri Rusyanın içerlerine süren Rusyanın stratejiyle peytmış olduğunu tahmin etmek zor değildir.

Bununla beraber Bulgar haynakları, bundan iki, üç sene evvel, Türkiyeye karşı müstakem Bulgaristana muhaceretlerin vuku bulduğunu ve bülhassa bu muhaceretlerin Türk hududıyla Karadeniz kıyılarından geldiğini teyit etmişlerdi. Bu da, rasmen görüldüğü iddia edilen ılgal kuvvetlerin de aynı olarak vuku bulmaktaydı. Hatta Varna bile Stalin işmini aldı. Daha 1948 senesinde bir Karadeniz limanında bir Rus gemisinin hamulesini boşaltırken, mahalli bir Bulgarın saçlarını buluyoruz: « Askerlere aldırmaıyorum, onlar gelirler ve giderler. En fazla korktuğum, papağan kafesleriyle gelen kaşaklardır. Onlar bir kere geldiler mi, ebediyen kahırlar. » Bundan başka, Yunan komünistlerinin büyük bir kısmı Bulgaristanda kalmış bulunmaktadır. Bunlar da, pek ala bir zamanlar sakin Türk köylülerinin ikamet ettikleri topraklara yerleşebilirler.

10 Ağustos notasında görülen tâlî başlıklardan bazıları bülhassa şayanı dikkattir. Herkes, Türk idari mekanizmasının şâir ılgınlığını bilir. Fakat bazı kereler, sükkût lafızını ifade eder. Daha bir kaç mil ötede Yunanistan toprakları bulunmaktadır. Yunanistan gerek hayat gerekse mal bakımından komünist sınırsızın fiilen tecrübesini ve dersini görmüş bir memleketdir.

Türkiye meselesinde davranmakla isabet etmektedir.

Bazılar, ise, tabiiyatıyla casusluk töhmeti altında bulunmaktadır. Demirgöçer'in şaşmaz usulü, bu töhmeti sebebiyet vermektedir. Eynun başlangıcı, mahalli konsoloslukların kapatılması tekiifi olacaktır. Daha şimdiden, Türk cevabında belirtildiği gibi, Sofyadaki Türk elçiliğinin personel adedi çok azaltılmıştır. Bunu, arzu edilmiyen elemanların temizlenmesi takip edecektir. Arkasında, milletlerarası çamar atma usulünü takip edecek olan mahkemeler başlıyacaktır.

Haddi zatında, Türkiye dahilindeki soğuk harbin, çözümlü durumu yüzünden, cephe siperlerinde rahatsızlık hissi yaratacaktır.

5 Tem 1947
Son Saat

1947

ANKARA HABERLERİ

Avrupada esir kamplarında bulunan ırkdaşlarımız

*Bunların memleketimize getirilmeleri
kararlaştırıldı. Bir heyet bu maksatla
Yunanistan ve İtalyaya gidiyor*

Ankara 5 (SON SAAT) — Herp ekseninde Yunanistan, İtalya ve Almanyada esir kamplarına konulan Türk ırkından vatandaşların mevcut olduğunu nazarı dikkate alan hükümetimiz, bu vatandaşların memleketine getirilerek iskân edilmesine karar vermiş ve bu hususta gerekli teşebbüse geçmiştir.

Bu maksatla iskân umum müdürü Cevdetin başkanlığında beş kişilik bir heyet önümüzdeki hafta Yunanistana hareket edecek, oradan İtalya ve Almanyaya gidecektir.

Bilhassa İtalyadaki kamplarda bulunan ırkdaşlarımızın

çok muhtar bir vazî
yette olduklarını yaz
mıştı. Geçmişte
beraber hükümetin
bu kararı çok yerinde
sınıştır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

1945 te hudutta Ruslara teslim edilyerlar. Nasil olsa acelece mallarımız size kalan. Kızılçak çakıtaki münakaşası. Ne yapalım biz emir iculu yuz. Korkunç akıbet.

15 Nisan 1950

Son saat

(a)

Ankara, 15 (Hususi muh-
bircimiz telefonla bildiriyor).
1945 senesinde Sovyetle-
re teslim ettiğimiz 160
siyasi mülteci hâdisesi, haklı
olarak Türk umumi efkârını
çok yakından alâkadar etmek-
tedir. Bu meseleyi ilk olarak
ortaya atan Moskova Büyük
elçiliğimiz eski basın atâşesi
Memduh Tezel ile bir mülâ-
kat yaparak, bu işin nasıl ce-
reyan etmiş olduğunu anla-
manın çok faydalı olacağını
düşündüm ve bugün Memduh
Tezeli evinde ziyaret ederek
bu hâdisenin nasıl cereyan et-
miş olduğunu kendisinden sor-
dum.

reyan etmiş idi. Bu hâdiseye
ilk önce Erzurumda müttali
oldum. Bütün Erzurumun ve
Erzurumdan Sovyet hududu-
na kadar olan bütün istasyon-
lar halkının bu çok feci hâdi-
senin tesiri altında kaldığını
gördüm. Bilâ istisna herkes,
yaptığımız bu çok kötü hare-
ketten dolayı müteessir idi.
Bunu hiç bir vehile Türklü-
ğün şanına şerefine sığdırı-
mıyor idi.

Erzurumdan sonra, artık
kat'i olarak Sovyetlere teslim
edileceklerini anlayan bu za-
vallılar, tren istasyonlarda
durdukça, yanlarında neleri
var neleri yok ise, fakir halka
dağıtmağa başlanıyorlar. Bu
arada yanlarındaki bütün pa-
raları ve üstlerinde başların-
da yeni olarak ve işe yaraya-
cak ne var ne yok ise, hepsini
de halka dağıtarak: «Bolşe-
vikler nasıl olsa, bizleri öldü-
receklerdir, bari bunlar da o
canavarların ellerine geçme-
sin, onlar bizim canımızı ala-
caklardır, hiç değilse malları-
mız Türk halkına kalsın»

(c)

kara, Erzurum ve Milletlerarası
kennetlere istinaden ve ne hak
la bütün Bolşeviklere teslim
ediyorsunuz? Şanlı tarihimize
nisi? Onlar sizin hakkınızda
neler düşüneceklerdir? Buna
da mu bir loyomat vermiyorsu-
nuz? Sizi ciddiye çok, acı
sözler söylemişler ise de, hü-
dud makamları bu acı sözle-
re: «Biz ne yapalım, bizler em-
ir kuluymuz ancak aldığımız
emirleri yerine getirmekle
mükellefiz» diyebilmişlerdir.
Erzurumdan, Sovyet hudu-
duna kadar olan, hat böyu
halkından bugün dahi, bu çok
alim hâliyle bilmiyor ve ha-

süreceğiniz ebedi kara lekeyi
de mi nazarı itibara almıyor-
sunuz? Yarın çocuklarınızın
yüzüne, nasıl, tebabeleceksi-

tırılmayan bir tek vatandaş-
mız yoktur.

— Demek siz bizzat bu hâ-
diseye şahit olmadınız?

— Hayır, ben bu 160 siyasi
mültecinin Bolşeviklere tes-
lim edilmesini hâdisesine bizzat
şahid olmadım. Hâdiseyi, acı
acı halktan dinledim. Hâdise-
nin diplomatik tarafı nasıl ce-
reyan etmiştir, bunda kimler
âmil olmuştur, bunları kat'i-
yen bilmiyorum. Esasen Mos-
kova büyük elçiliğindeki va-
zifesi basın atâşeliği olduğu
için ben yalnız matbuat işle-
ri ile alâkadar edim. Her hal-
de bu iyi işler becerdiklerine
kaynakladıklarından ola-
naki diplommalarımız bana, o-
lup bitenler hakkında bir şey
söylemeler idi. Yalnız, Erzu-
rumda Sovyet hududu arasın-
da, trenden aşağıya atılarak,
firar etmek isteyen bir siyasi
mültecinin, Sovyetlere tesli-
mine, bundan bir müddet son-
ra, Moskova büyük elçiliği -
mideki bir arkadaşın hanımı
ve başka bir diplomatik kur-
yeye ile birlikte, Moskova -
ya gelen karım şahit olmuş-
tur. Kızılçakçak istasyonun-
dan sonra, Sovyet hududuna
kadar olan 15 - 20 dakikalık
zaman esnasında, boş kalan
trende, bu siyasi mülteci ka-
rım ile yet arkadaşlarına, acı
acı bir yarıyor, bir çocuk gi-
bi hülgür hülgür ağlamış, sı-
kır sancıları Sivas'ta ye-
likti olduğunu, orada evle-
diği küçük çocuk ve iş gi-
diği olduğunu, gayet iyi y-
eşimden memal ise durup d-
r. Bu idama götürüldüğ-
nü, hiç bir kabahati olmadığı-
ni, bari, tapstan bir vaziyet-
tense yakıla anlatmış ve Sov-
yet temsilatlarında, trenden :
şahid olduğum zavalliy.
Bu idama daha karımın ve
gözleri ö

(b)

MAHMUT TEZEL 160 MÜLTECİNİN RUSLARA
TESLİMİNİ ANLATIYOR.

15 NISAN 1950 Son Saat .

(b)

diva ferat etmişlerdir. Türk
— Sovyet hududundaki son
istasyonumuz olan Kızılçak -
çak istasyonunda, hudut fra-

kamlarımız ile mülteciler ara-
sında çok şiddetli münakaş-
lar olmuş ve mülteciler hudut
makamlarımızla: «Hangi Türk

NOT
Yukarıda elle
yazılı kısım sekiz
suhna manşet
olduğundan makine
ile fotokopisi alına
madi 6 yünden
elle yazıldı.

Korkunç bir hâdiseye de karım şahit olmuştu

RENGİ SAPSARI OLMUŞ ZAVALLI BİR A-
DAM HÜNGÜR HÜNGÜR AĞLAYARAK 8 SE-
NEDENBERİ SIVASTA YERLEŞMİŞ OLDUĞU-
NU ORADA EVLENDİĞİNİ, ÇOLUK ÇOCUK, İŞ
GÜÇ SAHİBİ OLDUĞUNU, GAYET İYİ YAŞADI-
ĞINI, ŞİMDİ DURUP DURURKEN İDAMA GÖ-
TÜRÜLDÜĞÜNÜ, HIÇ BİR KABAHATI OLMA-
DİĞİNİ YANA YAKILA ANLATIYORDU. BU
ZAVALLI DAHA TRENDE İNER İNMEZ BOL-
ŞEVİKLER İŞKENCE YAPMAĞA BAŞLADILAR.
BU YALVARIŞ KIZILÇAKÇAK İSTASYONUN-
DAN SONRA RUS HUDUDUNA KADAR OLAN
15 DAKİKALIK ZAMAN İÇİNDE OLUYOR-
KEN İDAMAĞIZ TRENDE KENDİNİ AŞAĞI
ATARAK FIRAR ETMEK İSTİYORDU.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

nde işken yapmağa baş-
mışlardır.

(M. Tezel)
(Moskova Basın atâşesi)

14 Nisan 1957
5.00 saat

Bunlar arasında 10 senedenberi milletimizde yerleşmiş olan kimseler de bulunuyordu

Ankara 14 (Hususi muhabirimizden):
Son günlerde, buradaki muhalefet çevrelerinden başlayıp muvafakat çevrelerine kadar inikâl eden bir dedikodu, hayli alevlenmiş bulunmaktadır. Bu dedikodunun mahiyeti şudur:

25 Ocak 1950 tarihinde Vatan gazetesinde Türkiye ile Rusya arasındaki münasebetlere temas ederek, bir seri yazı yazan, Türkiyenin eski Moskova Basın

Ataşesi Memduh Talât Tezel, bu makalelerinin birinde Türk - Sovyet münasebetlerini tahlil etmekte ve harb içinde hükümetin takip ettiği fena politika neticesi olarak 160 tane siyasi mülteciyi, Milletlerarası kanunlara ve teâmmülere aykırı olarak Sovyetlere teslim ettiğimizi haber vermekte ve bu münasebette şu satırları yazmaktadır:

(Devamı Sa: 2, 3, 4 te)

(Baş tarafı birincide)

«Sovyetlere karşı olan iyi niyetlerimizi daha açık bir surette gösterelim diye, tarihimize ebediyen silinmeyecek bir kara leke sürmeğe kadar ileri gittik, bu 160 bigünah insanın kaniyle Türk - Sovyet dostluğunu perçinleyeceğimiz zannettik.»

☆

Bu satırları yazan zât 1947 senesinde Sovyetlerle gayri resmi konuşmalar yaptığı ve kendi vasıtasıyla zemin yoklanmak istendiğini de bildirmekte ve bu hâdiselere vazifesi dolayısıyla muttali olduğunu anlatmaktadır.

Haber aldığımız göre bu mülteciler arasında, on senedenberi Türkiyeye yerleşmiş arkadaşlarımız bulunduğu gibi, bunlar, bizde iş gücü sahibi olmuş ve Sovyet cehenneminden kurtulmuş olmanın sadeti içinde yaşıyorlarmış. Sovyetler bunları daha haddutta feci bir surette öldürmüşlerdir.

Hukuka ve teâmmüle aykırı olarak teslim edilen bu insanların durumu hakkında Meclis açıldıktan sonra, soruşturma açılacağı tahmin edilmediği tedir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.02158

160 Mültecinin Sovyetlere teslimini gözleri ile gören Bayan Beria Tezel hâdiseleri anlattı

Mülteciyi bir köprü üzerinde indirdiler, karşıdan silâhlı bir Rus askeri ona doğru geldi. Ben bu manzarayı görmemek için gözlerimi kapadım

Ankara 17 (Hüsusî Mubâbirimden) — 1945 senesinde Sovyetlere teslim ettiğimiz 160 siyasi mülteci hâdisesi hakkında eski Moskova Basın Ataşesi Memduh Tezel'in yaptığı ifşaatın akisleri devam etmektedir. Kendileriyle temas ettiğim kişiler hâdiseyi bir ikinci «Özalp vakası» olarak tavsif etmekte ve müsebbiplerinin kimler olduğunu merak etmektedir. Aynı çevreler adâkâh salâhiyet sahibi zevatın bu ifşaat karşısında susuşunu sadece vakanın doğruluğuna bir de-

lil olarak kabul etmekte katmayıp hâdisenin hâlâ örtbas edilmek istendiğine de işaret saymaktadırlar. Maamafih ifşaatın yarattığı tepki o derece şumullüdür ki, son günlerde cereyan eden mühim hâdiselerin dedikoduları bile bu işi ikinci plana düşürmemiştir.

Diğer taraftan bazı yarı resmî çevreler hâdiseyi o zamanın mukadder bir icabı imiş gibi göstermeğe çalışmakta, hattâ Potsdam anlaşmasının tabii bir neticesi imiş gibi göstermeğe gayret etmektedir.

Fakat bu iddiayı serdedenler Potsdam anlaşmasının hangi maddesinin bizi böyle bir yola âlet olmaya icbar ettiğini söyleyememekteler. Çünkü anlaşma metninde böyle bir madde mevcut değildir.

Hâdisenin bu derece adâkâh ile karşılanışı üzerinde bir ifşaat yapan eski Moskova Basın Ataşesi Memduh Tezel'in eşi Beria Tezel ile görüşüm ve bu mevzuda bilgilerimi anlatmasını rica ettim. Beria Tezel bana aynı günlerce şöyle dedi:

« Moskova'ya gidiyordum. Kızılcağaç mevkînde bir mülteciyi kendi aramızda bir Ruslara teslim edeceğimizi söylediler. Merak ettim ve sebebini arımağa çalıştım. Bu mültecinin evvelce Ruslara teslim ettiğimizi 160 siyasi mültecinin arasından kaşarak tekrar Türkiyeye hâdis ettiğini öğrendim. Bu adam benim sebebe ihtiyacı olmadığını düşünce hayret ettim. Adının hangi sırası olmuştur. Hüngür hüngür ağlıyor ve beni teslim etmeyin diye bağırıyordu. Anlaşılan biraz sonra başına gelecektenden haberdar bulunuyordu. Az sonra Arpaçay üzerindeki

köprüye gelmişik. Burası bizim trenin Rus toprağına girdiği bir yer idi. Adamcağızı zorla trenden indirdiler ve bu köprü'nün üzerinde bıraktılar. Bu anda tam karşıdak tepeden eli silâhlı bir Rus askeri mülteciye doğru koşuyordu. Bu manzarayı ve adâkâh pürekler acısı halini görünce, aman benim gördümün önünde vuracaklar dedim ve bu defa ben ağlamaya başladım. Fakat ne yapıp ki köprü üzerinde bir mülteci, bir de elinde silâh olduğu halde ona doğru koşan bir Rus askeri kalmıştı. Derhal ellerimle gözümü kapadım ve bu korkunç ve tüyler ürpertici manzaranın son sahnesini görmemeğe çalıştım.

Beria Tezel'in gözleri yarı görmüşti; onu daha fazla üzmemek için sual sormadım. Allahsızlarladık dedim ve evlerimden ayrıldım.

→ devamı

17 Nisan 1950
Son saat.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

Mülteciler ve âkıbetleri

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No LE-2158

Bundan evvelki nüshalarımızda, 160 mültecinin ölümü hakkında yazmış olduğumuz iki yazıda, bazı vatandaşlarımızın Ruslara nasıl teslim edildiklerini yazmış ve bu yürekler acısı faciadan bildiğimiz kadar bahsetmiştik.

Bu kere Ziyad Ebüzziya bize bir mektup göndererek, bu hâdiseyi gazetemizde okuduğunu bildirmekle beraber kendisinde de bir takım malumat bulunduğunu ve bunların da dercedilmesini arzu etmektedir. Bu itibarla, Ziyad Ebüzziyanın mektubundaki satırları, sütunlarımıza aynen alıyoruz.

Ruslara teslim edilen mültecileri dört gruba ayırabiliriz. a — Türkiye Rus ihtilâlinde sonra ge-

Rus ve gayri müslimler. d — Almanlara esir düşüp, müttefikler tarafından esir kamplarından kurtarılan ve vapurlarla Rusyaya sevk edilirler. Ken, boğazdan kendilerini denize atmak suretiyle bize kaçan eden Rus askerleri.

MEMLEKETE İLK GELEN MÜLTECİLER

Bunlardan 1939 senesinde denler, Çankırı ve Manisa civarında tesis olunan kamplara yerleştirilmişlerdi. Bunların yekünü 345 kişi idi. Harpten sonra, 1945 yılında Paris baroları bizden istedi. Bu defa, Ayrıca Rusya, muhtelif tarih ve fırsatlarda, eskiden gelip de yerleşmiş olan Türkleri, hükümetin fazla himaye etmediğini tesbit ettiği, kanun ve siyasetle meşgul olmayan eski tebaasından da «Rusya Meyhinde tahriklerle bahsetti» diye bir kısım mültecileri tahkimti. Fakat bunlar kammen Türk tabiiyetini kabul etmiş olduklarından hükümetin kendisi yoluna gitmemiştir.

Vino Gradof, Türkiye Rus sefiri olarak tayin edildiği zaman, bir mektupla Moskova büyük elçisi ile Ankarada bulunuyordu. Tam San — Fransisko konferansının hitam bulduğu hafta, bir gün Rus elçisi, Ankara'da bulunan Moskova'nın büyük elçisini ziyarete ederek

— Müjde, işler yoluna gidiyor, siz de bu bir haber getirdim diye bu mektupla bu teklifi yapmıştım. Moskova'dan şifre aldım. Fesih hâdise adamı tecavüz pekt

lip yerleşmiş Rusyalı Türk ve Müslümanlar. c — Müslümanlar. b — Harp esnasında muhtelif yollarla ve gelmiş bulunan Rusyalı kaçarak Türkiye'ye iltica et-

mı yeniden hazırlamak üzere bana emir verdiler. Bu husustaki selâhiyetlerim de gelince, sizinle müzakereye girişip, eskisinden çok daha şumulü ve çok daha müsait bir anlaşma yapacağız. Bilhassa sizin müttefiklerle olan anlaşmalarınıza ve Montreux anlaşmasına riayet edeceğiz, sadık kalacağız.»

Bu haber Ankarada büyük bir sevinç yaratmıştı. Bununla beraber böyle bir esaslı davanın hal yoluna gidilmesi uğruna, Vino Gradofun ufak tefek tekliflerini de kabul etmemek olmazdı. Nitekim kabul edildi. Rus elçisi şöyle bir teklif ileri sürmüştü:

Bizim bu iyi niyet ve katışı sizin de yapacağınız güzel bir jest var. Bizim ordu dan kaçmış bulunan ve memleketinizde mülteci sıfatıyla barınan eski Rus tebaasını iade ediniz.»

Görünürde bu mühim bir mesele değildi. Moskova büyük elçimiz bu isteğin yerine getirilebileceğini ancak, harp esnasında, bizim aleyhimize olarak Rus raporlarını okuyan Ermenilerin de bize teslim edilmelerinin şart olduğunu bildirdi. İki tarafta mutabakat hasıl olmuştu. Vino

Gradof, istediğinin bu olsun! diyerek, istediğimiz kimseleri havi olan listenin bir an evvel verilmesini rica etti.

Vino Gradofun bu hayırlı (!) teklifi kısa bir zaman içinde bellibaş hükümet erkânına duyuruldu. Memnuniyetin hâsıl oldu. Derhal harekete geçilerek Rus isteğinin

gerçekleştirilmesi cihetine gidildi. Çankırı ve Manisa kamplarına emirler verildi. Bu arada kamp dışındaki mültecilerin isimleri tesbit edildi ve bütün bu işler 48 saat gibi kısa bir zamanda ikmal edildi.

Mülteci kafilesine Çankırı kampından (110 kişi) ve dışardan da 50 kişi bunların 90 mı Türk ve Müslüman, 35 i Türk tabiiyetine geçmiş vatandaş, diğerleri de beyaz Rus vesaire) trene yükletilip hududa sevk olunuyor. Manisadakiler de ertesi günü sevk olunacaklar! Tren Ardahan'a gidene kadar 15 kişi atlayıp kaçıyor. Bunların üçü tutuluyor, diğerleri kurtuluyor. Müslümanlar Ardahan'da trenden inip gusul aptesti alıyorlar. Çamaşır değiştiriyorlar. Namaz kıyıyorlar. Yanlarındaki kıymetli, kıymetsiz eşyalarını ora halkına dağıtıyorlar ve Allaha dua ederek ve âkıbetlerini pek iyi bilecek hududu geçiyorlar. Çok geçmeden hemen biraz sonra, silâh sesleri, bu zavallıların dünyaya ne âlemlerinin kesildiğini ilân ediyor.

Ertesi günü San — Fransisko'ya gitmiş olan Türk sefiri Ankaraya dönüyor. İstanbul burada açıklanıyor. Bir zat, Çankırı kampının sevk edildiğini, Manisa kampının sevke nazır olduğunu bildiren raporlardan öğreniyor. Bu haber üzerine beyazlardan vurulmuş döndüyor. Derhal harekete geçerek âlemlerine baş vuruyor. Bu gün şudurulmasını sağlıyor. Ve neden sonra anlaşılıyor ki, Vino Gradof, ortaya attığı bir yalan ile, bir çok Türk vatandaşının ölümünü intâ ettirmiştir.

Rus sefiri, yüz küsur kişinin öldürülmüş olmasını kâfi görmüyor ki, tekrar hükümetimize baş vuruyor ve alt tarafını teslim etmediniz diyor.

ÖLDÜRÜLENLER KİMLERDİ ?

Ruslara teslim edilenler arasında, fevkalâde kıymetli iki Azeri genci vardı ki, bu çocuklar Almanyadan yurda dönen Türk talebeleri ile birlikte gelmişlerdi. Bunlardan biri gazeteci, diğeri de petrol mühendisi idi. Şehir çıkınca kendiliklerinden tebitaya giderek hüviyetlerini bildirmişlerdi. Hemen o gün nezaret altına alınarak 3 ay polis müdüriyetinde mahfuz tutıldular, sonra da Çankırı kampına gönderildiler. Burada ancak iki ay kalabildiler, ondan sonrası malûm âkıbete duşer oldular. Bu gençler Ardahan'a sevk edilirlerken, şehrimizde bulunan arkadaşlarından birine gönderdikleri mektupta şunları yazmışlardı:

« Biz siyasete kurban gidiyoruz. Mektubumuz eline geçtiği anda yer yüzü ile alışkanmazı çoktan kesmiş bulunacağız. Fakat ne ziyarı var. Türkiye sapasağlam durduktan sonra.» Bu bahtsız gençler elbiselerini ve saat, yüzük gibi kıymetli eşyalarını kendilerini hududa kadar götürmeğe menur ediler. resmî bir polis ile arkadaşlarına gönderdiler. Polis bu eşyaları teslim ederken, zavallı gençlerin âkıbetlerini anlatıyor ve hüngür hüngür ağlıyordu. Bu acıklı faciannın yürekler acısı safahatı da burada bitiyor.

14 Kasım 1949
Son Saat

Bulgaryalı Türkler açlığa mahkûm

Londra, 14 (Nafes) —
Bulgaristanın gayet müş-
kü bir durumda olduğu
dân Sofya Radyosu tara-
fından da kabul edilmiş-
tir. Nafes yazarlığında
kiş basılmadan hasadın
kaldırılması lüzumuna ye-
niden işaret edilmiş ve
müstahsil köylüye ayın
yirmisine kadar yeni bir
mübelet varıldığı ilâve e-
dilmektedir.

Belirtilmesine göre Bul-
gar komünistleri kiş bas-
ılmadan köylünün ellin-
lik hasadını bulduğunu ve bu
hasadın yüzde kırkını

(Devamı Sa. 2 Sü. 6 da)

bulunmaktadır. Başının şa-
detlenmesine rağmen bur-
muvaffak olamamışlar ve tr-
jet vermek mecburî-
kalmışlardır.

Diğer taraftan Sofya rad-
yosunun yaptığı bir işare-
de bu hususu da belirtmiştir
• Tütün istihsal eden bölge-
lerdeki köylüler aç kalmış
tehlikesine maruz bulunmal-
ıdır. Siz buğdayı vermed-
ğiniz takdirde bunlara etene-
da verilmeyecektir.

İlgili çevrelerde belirtildi-
ğine göre, bütün istihsal etme-
te olan bölgelerde hasadın y-
niz tütünle meşgul olma-
emredilmektedir.

İlgili çevrelerde belirtildi-
ğine göre, bütün istihsal etmek-
te olan bölgelerde hasadın yal-
nız tütünle meşgul olmaları
emredilmiş ve köylüleri doğrudan
komünist millî birlikleri buğ-
day veya mısır ekmeğe

Köylülerin bu şekilde tehlike-
li kalmışlardır.

Dün yayınlanan raporunda
beyanları yapılan komünist
partisi tarafından yapılan
den Paul'un köylülerin hakları-
na karşı olduğunu ve hasadın
kaldırılması şeklinde alınmadığı
taksim edilmemiş hâdi-
zuluşun kabul edilmediğini
söylenmiştir. Partisi, köylere ye-
niden millî birliklerini gön-
deri müstahsil köylüde e-
lindeki köylüye alınmasını
istemiştir.

Pavlov re-
ve ki buğ-
enmiştir.

Diğer taraftan bütün hasad
sınığ olan bölgelerde bilhassa
Türk köyleri bulunmaktadır.
Komünistler bunları doğrudan-
ca hasanabilmek maksadıyla
sınırlı kendilerine etmek ve-
recelerini söylemişler fakat

bir şekilde bu bölgelerde açlık
tehlikesi beklenmektedir. Köylü-
leri komünist birliklerini derin
bir endişeye sevk etmektedir.
Köyden pasif muamelelerin bir-
bir bu bölgelerde sürekli ayak
kaldırılmaya başlaması da muh-
kemelidir.

Ayrıca bütün Bulgaristanda
şiddetli bir milliyetçilik cere-
yanının başlamış olduğu Var-
na radyosu tarafından itiraf
edilmiştir. Bu radyo tarafın-
dan yayınlanan bir beyanla-
mede «bir burjuva âletî ge-
nin milliyetçiliğin artışı ve
buna karşı şiddetli tedbirler
alınacağı bildirilmiş ve şöyle
denilmiştir: «Kostov ve a-

Ayrıca bütün Bulgaristanda
şiddetli bir milliyetçilik cere-
yanının başlamış olduğu Var-
na radyosu tarafından itiraf
edilmiştir. Bu radyo tarafın-
dan yayınlanan bir beyanla-
mede «bir burjuva âletî ge-
nin milliyetçiliğin artışı ve
buna karşı şiddetli tedbirler
alınacağı bildirilmiş ve şöyle
denilmiştir: «Kostov ve a-
yanesi tamamiyle irha edil-
melidir. Milliyetçilik, şunları
kan emperyalarnı demektir»
Diğer taraftan Bulgar kom-
ünist partisinin de tamamiyle
kötüye uğradığı ve işe ya-
nar elemes kalmadığı zanne-
dilmektedir. Bulgar komünist
gazeteleri Bulgar komünist
partisinin yeniden «taksim»
adımı lüzumundan işaret
bahsetmektedirler ve «Vatış-
pencesinin» yayılmasını ön-
lemek için mücadele etmekte-
diler.

— 0 — 0 —

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

6 Haziran 1950
Son Saat.

Bulgarlar 4 Türkü hududdan kaçırdı

Vatandaşların 3 ü geri dönebildi. Bir yaralımız öbür tarafta kaldı

Ankara, 6 (Hususi Muhabirimizden) — Zaman zaman Türk - Bulgar hududunda Bulgarların sebebiyet verdiği çirkin hâdiselere ilâve olarak birkaç gün önce, Bulgar askerlerinin hududu geçerek dört Türk köylüsünü kaçırarak istedikleri öğrenilmiştir. Köylülerle Bulgarlar arasında yapılan mücadele sırasında bir vatandaşımız dipçik darbesiyle yaralanmıştır. Hakkı Demir isimindeki bu vatandaş yaralı olduğundan Bulgarların elinden kaçamamıştır. Diğer üç vatandaşı ise zorla götürüldükleri Bulgar topraklarından bir fırsatla bularak hudutlarımız içine başarıyla muvaffak olmuşlardır. Tevessüle karşılanan bu hâdisenin İç ve Dışişleri Bakanlıklarına bildirilmiştir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Rus esir kampları hakkında neşredilen raporlar

New - York, 12 Nisan): Amerikanın tanınmış gazetelerinden « Christian Science Monitor » Rusya'daki esir kamplarındaki durum üzerinde uzun tetkiklerde bulunmuş, ilgili bir çok kişilerle temas etmiş ve bilhassa Ruslar tarafından esir alınarak Sovyet kamplarına sürülmüş Almanlarla görüşmüştür.

Gazete « Rus esir kampları » hakkında şu raporu neşretmiştir:

« Günde sekiz saat dizlerimize kadar su içinde çalıyorduk. Gün doğarken bize ayrılmış olan vazifeyi gün batarken ita eylediğimiz takdirde layin olarak bir çeyrek kara ekmek ve bir kâse çorba alıyorduk. Elimize ufak bir lâmba ile su içinden kömür çıkarıyorduk. Tespit edilen miktarda kömür çıkarmadığımız takdirde çeyrek ekme ile çorba yerine su alıyorduk. Hatta bazan onu da vermiyorlardı.

Bu esir kamplarından birinden fikir etmeye muvaffak olan ve Amerika'ya gelen Estonyalı bir esir de şunları anlatıyor:

« 1941 seresinin yazında 65.000 Estonyalı köylü, işçi ve entelektüel Sibiryaya sürüldü. Bunlar arasında ben de vardım. İlk olarak Chelyabinsk civarında bir kampa sevkedildik. İlk vazifemiz 22 metre uzunluğunda ve bir metre derinliğinde çukurlar kazmak oldu. Bunların üzerine de aşec kütüklerini devirdik. Bunların içinde yağıyaçaktık. Her bir çukura 240 kişi doldurulmuştu.

Bu evlerden 53 tane soydum. Fakat bunlar köfi gelme mişti. Kartondan evler yaptık, bunların içine girdik. U-

zerimizdeki elbiseler harap bir haldeydi. Ayakkabılarımız parçalanmıştı. Komünistler yağımızın altına bir tahta parçası koymamızı ve bunu da iplerle ayak bileğimize bağlamamızı söylediler.

Bundan sonra o bozuk diyarda bu tarzda pebuğla dolaktuk. Soba namına bir şey görmediğimizden elbiselerimizi kurutamaz ve ıslak ceket ve pantolonla yatardık. Çoğumuz

öldü, onların yerine yenileri geldi. Yemeğimiz arpa ekmeği ile bir kâse patates çorbası idi.

Öğrendiğime göre patatesin de güvüklerini ayırılır ve onları kamplara sevkedilirlermiş. Noelde dini dus yapmayı diye geceleri de çalıstırılan Cherebarkul'daki iki kiliseden birini ahır diğerini de dans salonu yapmışlardır. Elbey dans edenler kızlardı.»

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Bulgaristanda idam edilecek Türkler

Mehmet Dığdığın karısı teci bir şekilde öldü

Mehmet Dığdığın ailesi

Sofya, 3 (SON SAAT) — Türkiye lehinde casusluk yapmak suçundan Sofya temyiz mahkemesi tarafından idama mahkûm edilen 6 Türkün durumu komünist olmayan bütün Bulgar ve Bulgaristanlı Türklere umumî bir teessür uyarıdır.

Son olarak edindiğimiz malûmata göre, idama mahkûm edilenlerden Türkiyenin Sofya başkonsolosluğunun kâtibi Mehmet

Dığdığın tevkif olunduktan sonra, karısı Leman da kız poliler tarafından yakalanmış gözleri bağlanmış döğüldükten sonra meğbul bir yere götürülmüştür. Orada kendisine yeniden işence yapılmış ve: — Kocanın Türk konsoloshanesinden alacağı malûmatı bundan böyle bize vereceksin. Bu suretle bizimle beraber gâlisacaksın. Aksi takdirde sen de kocanla beraber öldürüleceksin! diye tehditte bulunmuşlardır.

Leman korkusundan ve işkenceler yüzünden çocuğunu döğürmüştü ve kendisine kasdi mahsusla yapılan ameliyat sonunda da ölmüştür.

İdam mahkûmu Mehmet Dığdığın Bulgar komünistleri tarafından takibatından kurtulmak için Türk tabiiyetine geçmek istemişse de kendisini yoketmek maksadiyle kız Bulgar hükûmeti bunu kabul etmemiştir.

Mehmet, Bulgaristanın Turnaslı sahilinde kâin Zıstevi (Sviştov) kasabasından olup bu kasabanın Bulgar ticaret okulunu ve Hımet akademisi mezunudur 36 yaşındadır. Bu zavalının casuslukla suçlandırılması sırf yüksek Bulgar okulundan mezun olarak iyice Bulgar lisanına vakıf olup bir Türk münevveri olmasındandır.

3 Nisan 1949
Son Saat.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

devamı

Asker ataşeliğimizin, sabık kâtibi Osmanı da casuslukla suçlandırmak için şu entrika çevrilmiştir. Güya Türkiye lehinde casusluk yapan Bulgar ihtiyat subayı grubu Babanofa ataşemiz Emin A. Güya Bulgaristan'da bir pusula bulunmuştur. Bu pusulada Bulgar Gravyn Babanofa askeri işaret ve şifreler için 10 bin leva, Bulgar topoğrafyası için 100 bin leva, keşif bültenleri için 30

18 Nisan 1947
TASVİR.

İtalyada feci durumda kalan Türkler

Ziyad EBÜZZİYA telsizle bildiriyor

Roma 17 -Telsizle- (Ziyad Ebüzzıya bildiriyor)

Avrupsdan vereceğim ilk haberlerde sayın kardeşlerimi menun edecek, onları dünyanın istikball hakkında ümide düşürecek mahiyette okmasını isterdim. Fakat maalesef bunun tamamen aksini yapmak mecburiyetinde kalıyor ve evvelâ biz Türkiyenin, sonra da bütün Yakınşark ve diğer Müslüman dünyasının lakaydsi yüzünden, İtalyada iki bin beş yüz Türk ve Müslümanın ölümün kücağına terk edilmiş bulunduğunu bildiriyorum. Kadın, çocuk ve erkeklerden mürekkep bu bedbaht insanların ıglade, Anadolu Türklerinden başlamak üzere, bir-

tüm Avrupa Müslüman ekalliyetlerine mensup kimseler vardır. Evvelâ harp, sonra da memleketlerinin uğradığı komünist ifelinden kaçan bu bedbahtlar iki senedir İtalyada sürünüyorlar. Eğer acele olarak bunlara yardım edilmezse hep ölümün kücağına düşeceklerdir. Zira bunları ayrılmış buldukları memleketlerin komünist ve Sovyet hükümetleri, mânasız, münasebetsiz bir takım mevhum iddialarla geri almağa uğraşmaktadır. Bugüne kadar kimsenin meşgul olmadığı bu felâketzedeler Türkiyeden ümid bekliyorlar. Bu bedbaht kardeşlerimizin uğradıkları felâketleri va bugün sürdükleri korkunç hayatı sıra ile yazacağım.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

16 Mayıs 1947 - Son Saat

Roma muhabirimiz bildiriyor

Imha edilen Türkler

Bu harp sırasında öntüne gelen Balkanlardaki Türkleri kesip durmuştur. Şimdi oralarından kurtulabilecekleri de aynı âkıbet bekliyor

kesile, boğazlana boğazlana birer avuç ekolliyet haline gelen bu zavallı kardeşlerimiz, o topraklarda kaldıkları müddetçe, insanın yok etmeye mahkûmdurlar. O topraklarda yalnız Türkler değil, Arnavutlar bile hâlâ Türk sayılmakta, hâlâ onlara karşı eski sömürsün, küçümseyen bir kin beslemektedir. Bu kinin esası onların koruyup biziğin müstümen oluşması, Hilece taassubunun hıpsının kanlarına işlenmiş bulunmasıdır. İşte dedelerimizin hak ve adaletten ayrılmasını, herkesin diline hürmet etmelerini, ulvi hareket sistemelerini bugün torunları bu şekilde sürdürüyorlar!

Rusya Türklerine gelince, onların vaziyeti başıboşkadır. Rusya ayakta kaldığı müddetçe bu bedbaht kardeşlerimizden bir tekvin kendi memleketine dönmesi intihar etmekten beter bir harekette bulunması demektir. Zira intihara kalkın bir insan müstümen, boğazlanma kastetmiş demektir, hal-

buki Rusyaya dönmek bir kaçak; yalnız kendisini değil, bütün ailesini, hattâ yakın akrabası ve dostlarını bile ölüme, menfiyete, akidona sürükler. Kimlerde kendisinden firar eden, veya Almanlara esir düştükten sonra kendisine karşı mürad-ileye girilen insanların küçüyeti hakkında malumata zahıy değildir. Bunların kimler olduğunu ancak yakaladıkça öğrenebiliriz. O zaman onların ailesini haince rejim döşenmiş, satılmış, damgılarla imha ediyor. Hususî olarak akrabalarını da tehlikeli insanlar, dostlarını haince haber vermemiş olmaları dolayısıyla rejim makûl şifetlerle Sibiyalara zindanlara gönderiyorlar.

Avrupa kıtasındaki bedbaht kardeşlerimizden, bunlara nazaran yine baktıyar sayılabilecek olanlar, Lehistan'dan çıkmış Müslümanlar ile Arnavutlardır. Haç değilse Lehistan Müslümanları, Lehistan kurtulana yurtlarına dönmek ve orada eski hayatlarına kurtulmak ümidine sahipken, Arnavutlar ise En-

ver Hece belsünce, gani komünizinden kurtulduktan sonra, tam mânâsıyla vatanlarına kavuşmak mümkün olacağını bilmektedirler. Fakat bu istikbalde, Halbuki ne zaman doğacağı bilinmeyen bu halis güneşin ışıklarının belirmesine kadar gelecek hergün, birkaç tarafa ni ölüme sürükliyor. Bu haliyle acele bir çare bulmak şarttır. Bu çare bütün bu Türk kardeşlerimiz için Balkanlar, Türkiyeye alışıktır, buradan ileride memleketlerine dönmek imkanı hâsi olacaktır. Diğer anlatımlarımız gibi hiçbir zaman düşünmeyecek olanları da gelecekte yurda, öz vatanlarına, babalarının dedelerinin topraklarına kabul etmek, bu Türk kardeşlerinin aralarındaki kucaklarındaki kalblerindeki yerlerine kavuşmak olacaktır. Avrupada kavgalarda sürünen kardeşlerimizden sen ümidleri de budur.

Kavuşmak istemiyoruz. Fakat memleketimiz hususta hiçbir şey yapamaz!

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Handwritten notes in red ink at the bottom of the page, including names like "Kavuşmak", "Arnavutlar", and "Lehistan".

31 Temmuz 1950 - son sayı.

② Bulgarların Türklere yaptıkları işkence

EVVELKİ GÜN DÖNEN KAFİLEDEN BİR VATANDAŞ, PASAPORT ALMAK İÇİN ERMENİ MEMURLARIN HUZURUNA, GENÇ KIZKARDEŞLERİMİZİ ÇIKARMIYORDUK DİYOR VE DELİKANLILARIMIZIN DA PARMAK UÇLARIYLA İĞNE İLE KAN ALINARAK, ÖLÜME TEHKEDİLDİKLERİNİ SÖYLÜYOR

Bulgar zulmünden kurtulmak isteyen vatandaşlarımız, zaman zaman kafiye halinde memleketimize iltica ederler. Bunlardan 20-25 kişilik bir kafiye evvelki gün memleketimize gelmiştir. Bu vatan - daşlar, orada Türklere yapılan zulüm ve işkenceyi gözleri yaşararak anlattılar. Bir delikanlı arkadaşımız, orada yapılan yeni işkence usulleri hakkında şunları söylemiştir:

— Bulgarlar, Türkiye'ye gelmek isteyenler için yeni yeni

işkence usulleri keşfetmişlerdir. Bu usuller ölümden sonra hiçbir iz bırakmamak için bilhassa doktorlar tarafından keşfedilmiş usullerdir. Biraz okunmuş delikanlılar için bu işkence usulleri tatbik ediliyor. Pasaport için müracaat eden bu delikanlılar evvelâ hususî odalara alınarak ölüncüye kadar dayak atılır, bunlar bir iki gün istirahatle terkedildikten sonra, parmak uçlarından iğnelerle kanları yavaş yavaş çekilir ve bimecal bırakılır. Pasaport muamelelerinde Türklere düşmanlıkları ile tanınmış Ermeni memurlar tarafından yapılır. Bunların huzuruna genç kız kardeşlerimizi çıkarılmayız. Çünkü vicdanları titremeden yanımızda taarruz etmeğe kalırlar.

Diğer bir arkadaşımız da şunları anlatıyordu:

— Ben Bulgarca tahsil ettim. Lisansım çok iyi bilirim. Gelmeden birkaç gün evvel

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

B
17 Temmuz 1945
Parsun

Kısırdaki Türk mültecilerinin yalvarışı

KAHİREDE Kışlat-ı-labbastıye.
de Türkiye'ye kabul olun-
malarına intizar etmekte olan alt-
mış Türk mülteci adına Mehme
Bayramoğlu'ndan hazin bir mek-
tup aldım. Onu aynen sütünüm:
almakla bana düşen işi yapıyorum
geri kalanını hükümetten bekliye-
ceğimiz tabiidir.

Ağır dakikalarında baba ve anası-
na koğan bir çocuk gibi, derdleri-
mizle zatallimiz rahatsız etmemi-
zine kusurlarına bakmayınız. Bugün
aldığımız öldürücü bir haber, du-
rumumuzla en çok ilgilenen yüce
sünnüze yazmağa bizi mecbur kil-
di.

Bize yardım kefaleti vermiş o-
lan, rahmetli Nuri paşanın Sütlü-
ce'de şehit düşmesi ve memleket-
teki iktisadi zorlukları sebebiyle, 7
ay önce Türkiye'ye sevkimiz için
gelen kararın bozulduğu, Kahire
büyük elçiliği tarafından bugün
haber verildi. Bu haber, 9 yıldan
beri bizleri yegatan bütün umutleri
hadi bizleri yabancı illerde yâdım-
kızı şu yabancı illerde yâdım-
sız hımsesiz bir öksüz durumuna
düşürdü. Türkiye'ye alınacağı diye
iki yıldanberi bizleri manevi ni-
mâzımızda tutmuş olan sefalet ve
yâdım-kefalatın, üzerimizdeki mâne-
ve sefaletimizin de kalktığını gör-
dük. Ne bu, bize, 9 yılda çektiğimiz
sünnümlerden daha acı oldu.

Türkiye'ye alınmayacağımızı gö-
ren Mısırlılar dahi yardımlarına
kesildiler ve (başımızın çaresine ba-
kınız) dediler. Zaten iki yıldanberi
Türkiye'ye gideceğiz diye bizle-
re azbuçuk yardımda bulunuyor-
lardı.

Mısır tabiiyetinde olmadığımız-
dan iş veremeyerek bizi iki yıl
kamp'ta ez bir tayında tutmanın bi-
zi yalnız Türkiye'ye gideceğimizi
den idi. Böyle olmasaydı, bizi gok-
tan sokağa fırlatmış ve başımızın
çaresine bakınmaz, çok evvel söy-
lerdik. Bunu şimdi Dışbakan-
larımız mülteciler subesi reisi eski

Kahire başkonsolosu Suphi Tangör
beye sorarsanız, onun dahi tasdik
edeceğini göreceksiniz.

Şimdi nereye ve kime yüz tuta-
cağımızı bilmiyoruz. Durumumuz
sefirle başkonsolosu dahi mütees-
sir etmiştir. Açıba, binlerce mül-
teciyi barındırarak istikbal kazan-
dıran; yabancılara, ağır dakika-
sında düşmanına bile el tutan âli-
cenap Türk ulusunun, 60 öz oğlu
bizleri himaye etmeye imkânı yok
mudur? Ve bunu neden istemiyor,
diye kendimize sormaktayız. Kon-
forlu bir hayat, yüksek vazife, dol-
gun bir maaş değil de, vatanımızı,
vatanımızdaki göççülüğü bile dilc-
yen bizlere 100 milyon kişi barındı-
racak koca Türkiye'de neden küçük
bir köşe verilmiyor, diye taac-
tan kendimizi alamıyoruz. Biz
zengin bir hayata ulaştırmız değil,
amıyurttan mezar veriniz diye yal-
varan bizlerin gözyaşlarına, fer-
yatlarına acımanızı dileriz.

Nihayet bugün himayesinde be-
lündüğümüz Mısır Hayriye Kurulu
Avusturalyaya gitmemizi teklif et-
ti. Aksi takdirde Mısırdaki yaşama-
mızın mümkün olmayacağını bil-
dirdi, çünkü biz Mısır meskünla-
rak için değil, Türkiye mülteci
kabullüne başlayacağı zaman, ora-
ya sevkedilmek için getirilmiştik.
Bunu, hele iki yıl önce sayın cum-
hu-başkanımızla, Dışişleri Bakanı-
na bildirmiş ve bizleri yurda ka-
bul için yardımlarını dilemişler-
di. Şimdi bize Avusturalyaya tekhi-
fimizle öldürücü bir darbe olduğu-
nu siz dahi anlarsınız. 9 yıl Türki-
ye yollarını bekledikten, Türkiye-
deki aşağı bir hayat durumunu
yabancı illerin konforlu hayatına
üstün gördükten, Mehmetcik ko-
ruğu öz yurdumuzda ölmeyi ölü-

(İkinci sayfadan devam)
segtikten sonra, Avusturalyaya İn-
giliz olmağa gitmek, bize ölüme
gitmekten daha acıdır.

Türk kalmak, çocuklarına Türk
eğitimi vermek ve Türkiye'de öl-
mek ölümlü ile ana-baba, yakın ve
dostlarını terk ederek yıllardanberi
Avrupada, iki yıldan beri de Mı-
sırda bir türlü üzüntü ve mahru-
miyetlere, Avusturalyada İngiliz

olmak için katlanmadık, azız kar-
deşimiz. Ulusumuzu feda etmiş ol-
saydık, yurdumuzda dahi yaşamam-
nın mümkün olacağını biliyorsunuz
Gençliğini, mesleğini, istirahatini,
bir sözle her şeyini ulusu için fe-
da etmiş, bin tahkirler görmüş,
Türklüğüne Tanrı diye tapan biz-
leri, yabancı denizlerinde boğul-
maktan; Avusturalyada İngiliz,
Brezilyada İspanyol olmaktan kur-
tarınız diye el açar ve yalvarırken,
nazarda yalnız ve yalnız Türkü-
gümüzü korumanızı tutuyoruz.

Ayaklarınıza, Bolşevik - Moskof
zulmünde, Solovki, Tayga, Siper-
lerde, N. K. V. D. bodrumlarında
koruduğumuz Türklüğümüzü, ha-
yat şartlarına kurban gitmeğe bı-
rakmamanız için diliyoruz.

Size, okulsuz Türk çocukları,
vatanında gömülmeği özleyiş du-
yan hala, teyze, amca ve dayıları-
nız Türk ihtiyarları, milli ordusun-
da hizmet için göğüs ötüren Türk
gençleri yalvarır; bizleri şu ölümlü
yolculuğundan kaytarınız diye el
açıyorlar,

Vatanımızda bizleri himaye eden
yalnız rahmetli Nuri paşayı değil-
de, Türklüğün belkemiği Türk
gençliğine, aydınlarımıza güvenen
ve bunların yardımları ile kızıl
süngüsünden kurtaran bizlerin,
şimdiki acı durumumuzu, teşkil et-
tiğiniz mülteciler kuruluna bildir-
menizi ve derdlerimizin sunucusu
hürmetli gazetenizde himayekâr
ulusumuza sunmanızı dileriz.

Binlerce mülteciye yer verdikler
sonra, Kahirede kalmış olan bu alt-
mış kişiye yurd kapısını açmamak
bize garip görünüyor. Hükümettir
bu tezad üzerinde duracağını ve
bizden yalnız gömülecek toprak is-
teyen bu zavallılara yardım ve hi-
maye ellni uzatacağını ümit etmiş
isteriz.

BAHADIR DULGER

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

Mısır Abbasiye Kampında YÜZ ELLİ TÜRK

Bunaltıcı çöl rüzgârlarının kasıp kavurduğu Abbasiye kamplarında günleri sayan bu zavallı ırkdaşlarımız bir an evvel Anayurda kavuşmayı beklemektedirler

Başkenti Kahire şehrinde n

Mısır'ın başkenti Kahire şehrinde

ayrılan İngiliz askerlerinin boşaltılan barakaları; Yugoslavya ve tahyadaki kamplardan gelmiş şimal Türklerinden 150 kişi işçilik için getirilmiştir. Bunlar aylardan beri ana yurda dönmek için vize beklemektedirler. Hepsinin evrakı konsoloslukta - muz tarafından tanzim edilerek Ankara'ya gönderilmiştir. Hemen hemen hepsi münevver ve sanatkar olan bu ırkdaşlarımız ana yurda dönmekle ilgili kendilerine dolgun masraflarla yapılan iş tekliflerini şimdilik kabul etmemişler - ve 222 evat yüklü bir araba ile Rusya'dan kaçarak sekiz gün yol yürüdüğü ve sonra İtana varan ve oradan Mısır'a gelen iki Türkün matkulatına göre, Mısırda bulun - maları Rusların Rusya'da kalan ak - raba ve vedatları sürülmesi, iaha e - dilmişlerdir. Erkek Sibiryaya yel - denmiş kadın ve çocuklar kıştan - resirilmiş veya bir dinosa doldu - rularak diri diri yakılmışlardır.

Yine aynı adınların anlatığına na göre Türklerden temizlenen köyle - re ermeniler yerleştirilmiştir. Kı - rım ve Kazan Türkleri penişan bir halde ve daimi işkence'ye maruz bulunmaktadır.

Ana yurda gelmekte olan mül - tecilere karşı hükümetimizin gös - terdiği alakayı derin bir minnetle karşılayan Abbasiye kamplarındaki Türkler diyorlar ki:

— İtalya ve diğer Avrupa mem - leketlerindeki kamplarda yaşayan Türk esirlerinin menleketeye alın - ması için gelen heyetlerin hiç biri - si orta Avrupa kamplarına uğra - mamışlardır.

Avrupad Manih ve Wilib, Ma - caristanda Klagenfurt civarındaki Land Kerten kamplarında binlerce Türk vardır. Bunlar, bize gösteri - len alâkının kendilerine de göste - riharsını sabırsızlıkla beklemektedir.

Kahirenin en büyük okullarından Spherds'in tamir ettöyle. Bu - ğini yapan aslen Dağastan bir ırkdaşımız bu mültecilerin k - ri - miyle yakından alakadar olma da - ve kendilerine her türlü yardım yapmaktadır.

Mısır hükümeti Londra'ya

Kahirede Abbasiye kampındaki Türklerden bir grup

şıp kavurduğu kamplarında günde - ri sayan bu zavallı ırkdaşlarımız, bir an evvel ana yurda kavuşmayı beklemektedirler.

Bunların yarınları ne şepsizdir. Bazılarının aileleri yanlarında bu - lunmaktadır.

Hemen hemen hepsi birer sanat - sahibi olan ırkdaşlarımız, ana yur - da faydalı olabilmek amacıyla ken - dilerine yapılan cazip iş teklifte - rini kabul etmemişlerdir. Bunların bir an evvel ana yurda getirilmesi gerekmez mi?

30 Temmuz 1948
Tasvir.
↓

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

10 Tem 1943 Pasuk

Ruslar Kafkas halkını tehcir ediyorlar

Tehcir, eşhasın milliyetine bakılmadan yapılıyor. 16 bin Rus bilinmeyen bir bölgeye sürüldü

Newyork, 9 (A.A.) — Basın - Yayın:

Vaşingtona gelen haberlere göre, Kafkaslardan henüz bilinmeyen bölgelere geniş ölçüde tehcir yapılmaktadır. Tehcire şahit olanların anlattıklarına göre, 13 Haziran gecesi ve 14 Haziran sabahında, ya-

bancı menşeli olan bütün Kafkas halkı yerlerinden alınarak bilinmeyen bir bölgeye nakledilmiştir. Bu bölgenin Sovyetler Birliğinin merkez bölgesi olması muhtemeldir. Tehcirin, eşhasın milliyetine bakılmadan yapıldığı söylenmektedir. ^{te saymış askerler de haftalarını}

^{meşki bahşamağın Gayanacalması kimpe-}ler vardır. Yalnız Rus menşeli olan kimselerle karıları ve çocuklarının kalmasına müsaade edilmektedir. Naklolanların sayısı henüz bilinmemektedir. Sevkolunan Rusların sayısı 16 bin kadardır. Tehcir emri beklenmedik bir anda gelmiş ve derhal tatbik olunmuştur.

Bununla beraber alınan haberlere göre, tehcirin yapılacağı haberleri 10 hazirandan sonra şayi olmuş, bunun üzerine halk ellerindeki malı ölü fiyatına elden çıkarma gayretine girişmiştir. 13 haziran gecesi sabaha karşı saat 3 te, üç büyük askeri kamyonlar evlerin önünde toplanmış ve tehcir edileceklere toplanmaları için ancak iki saatlik müblet verilmiştir. Ertesi sabaha kadar Kafkaslarda yabancı menşeli kimse kalmadığı haber verilmektedir.

Tehcire şahit olanların ifadesine göre, kamyonlar yolcularını en yakın demiryolu istasyonuna taşımışlar ve oradan da halk yetmişer yetmişer vagonlara yüklenmiştir. Herhangi bir kimse ile konuşmalarına müsaade edilmeyen muhacirler askerler tarafından süngü tahdidi altında tutulmaktaydı. Yine şahitlerin ifadesine göre verilen gıda kötü ve gayri kâfi idi.

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2158

21 Ağustos 1949
TASVİR

Türk mültecilerden Başbakana mektup

Miktarı 50 kadar olan bu mültecilerden aldığımız 38 imzalı mektupta anayurda dönmek için nelere katlandıklarını görmek mümkündür

İkinci Dünya Harbi sonunda Avrupa milletleri arasında bir mülteciler mübadelesinin başladığı, vatanlarından uzak düşmüş olanların kendi yurdlarına iade edilmeleri hususunda mütakabil bir hareket başladığı, makûmdur. Hükümetimiz de bu yoldan yürüyerek gerek Almanyada ve gerekse Avrupanın diğer yerlerinde bulunan kamplardaki Türkleri vatana ceib çarelerine tevessül etti. Fakat hâlâ yabancı diyarlarda mühim bir halde bulunan vatandaşlarımız bulunmaktadır. Bunlardan

Mısırda bulunan 50 kadar Türk, Başbakan Şemsettin Günaltay'a aşağıdaki mektubu yazmışlardır:
EKSELANS ŞEMSETTİN
GÜNALTAY

Türkiye Cumhuriyet Hükümeti
Başbakanı
Mısır'daki 50 Türk
mülteciyi yönünden.

25 Temmuz 1949

İki buçuk sene Avrupada ve iki sene de burada cidden acı bir can çekişişle sürünerek, karşımıza açılan her fırsatı teptik ve bugüne kadar hep Türkiyemizin yolunu bekledik. Nihayet gideceğimiz tahakkuk eder gibi oldu. Büyük Elçilikçe bizler için I. R. O.'den elçilibite alındı, muhtemel hastalıklara karşı aşilar yapıldı. Yol masraflarımız Mısırlılar tarafından ödendi... ve nihayet kalkmak üzere iken, güç mali durumdan dolayı memlekete mülteci sevkinin durdurulduğunu Kahire Büyük Elçimiz bizlere tebliğ etti.

Sayın Başbakanımız, Türkiyemizin güç iktisadî durumunu idrâk etmekle beraber Hükümeti mazur görmüyor değiliz. Fakat 50 kadar Türk evlâdının yabancı memleketlerde sefaletini intaç edecek bir tedbirin bizler için doğuracağı vahametî yüce katlarına bir daha hatırlatmaktan da kendimizi alamıyoruz. Beş senedenberi geçirdiğimiz en acı günlerde bile bu kadar ümitsiz olmadık.

Hayır kurulları hesabına getirdiklerinden Mısırlılar bizi ne tebâliklarına aldılar, ne iş verdiler, ne de istikbalimiz için düşündüler ve düşünmüyorlar da. Zaten bizler de burada kalmak için değil, Türkiyemize Mısır'dan daha çabuk gidilir düşüncesiyle gelmiş bulunuyoruz.

Sevgili Başbakanımız, hayatımızın kurtarılması için hiç olmazsa en cüz'î kolaylıkların gösterilmesini öz Türk milletimizin birlik egemen devleti olan Türkiyemizden istemek hakkımız değil midir?

Biz müreffeh bir hayat peşinden

Biz müreffeh bir hayat peşinden koşmuyoruz. Bizleri Türkiyeye gelen kırvetin maddî menfaatler değil, uzun yıllardanberi anrum biraşmışımız millî istikade olan aşk ve bağımsız bir Türk yurdu da serbest teneffüs etmek ihtiyacı olduğuna inanmanızı sevgülerinizle rica ederiz.

Rus esaretinden kaçmış biz 50 Türk mültecişinin Türkiye Hükümeti hesabına anayurda alınmamız malî durumdan dolayı şayet mümkün değilse, çoklarımızın Türkiye'de akrabalarımız ve yakın tanıdıklarımız vardır, ki, icap ettiği takdirde Hükümet nezdinde bunların kefaletlerini temin eder ve hükümetten hiçbir yardım isteginde bulunmayacağımıza dair biz ve kefillerimiz imza verebiliriz. Hiç olmazsa bu yolla birlerin vatana alınmamız için lüzum gelen emirleri vermenizi, soydaşlık, dindaşlık, ve insaniyet namına âcizane rica ederiz, sevgili Başbakanımız.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2/58

TÜRK HÜKÜMETİ NEREDESİN?

25 Ekim 1947 - Paris

İtalya'da sürünen 118 Türk mülteci Prens rahim tarafından şahsen Mısır'a alındı

Roma. (TASVİR) — (Hususî muhabirimiz bildirdi.)

İtalyadaki İ.R.O. (Büyük Milletler Mülteciler Yardım Kurulması) kamplarında bulunan Türk ve Müslüman mültecilerden Roma'ya atılan 118 kişi Mısır'a hareket etti. Bu zavallıların kamptan dışarı çıkarılarak pekâlâ tahakküklerini daha evvel bildirdiklerini.

Bu vatandaşlarımız ne Türk sefaletinden, ne konsolosluklarımızdan ne de Türkiye vefatları müteaddit müracaatlarında tek bir cevap almamışlar. Türk Kızılayı da bunların feryatlarına kulaklarını tıkamış, böylece 118 kadınlı, çocuklu bedbahtlar yabancı illerde ölüme terk edilmişlerdir.

Papalık hristiyan teşkilâtı bu zavallılara Müslüman olmalarına rağmen yemek üretiyle yardım etmiş, yine hristiyan Cizvit papazları teşkilâtı da çok bir miktar maddî yardımda bulunmuştu. Ancak hristiyan papazların bu yardımı ile kardeşlerimizin

likten ölmelerine mâni olunmuş bulunması, biz İtalyadaki Türkiye Türklerini sevindirirken hükümetimizin hareketsizliği ve lâkay-

(Bazı tarafların ihtarında)

disti de bizi o derece utanmıyor. Geçen gün de bildirdiğimiz gibi Mısır hükümeti bu bazın ve cirkin vaziyet ile alakadar olmuş. Kral Faruk hazretlerinin amcazadesi prens İbrahim bu iş için bizzat Roma'ya gelmiş, Türk mültecilerinin korkuk hallerini görünce derhal faaliyete geçmiştir.

Prens İbrahim ilk iş olarak 118 bedbahtı Mısır'a nakletmek için pasaport muamelelerini bizzat ve sıratla ikmal ettirmiş, bu işle bitene de kadar da 118 Türkü maddî ve manevî himayesi altında bulundurmıştır. 118 kişilik kafilenin Kanal - Kahire vapur masrafları bizzat karşılayan prens İbrahim bu Türklere birinci sınıf ki biletler alarak bizzat kendisi vapura yerleştirmiştir.

Vapur, biz birkaç Türkiye Türkleri İtalya'da bulunan bütün Müslümanların teşviri ve muhakkak bir ölümden, prens İbrahim'in şahsî yardımı ve gayretleriyle kurtulanların da sevinç gözyaşları arasında, Napoliden hareket etmiştir.

Suna da işaret edilmiştir. Napolide Türk konsolosluğu ve sefaletinden bir tek kişi bu karamsarlığımızı teşvii gelmemiştir! 118 kişinin Napoli - Kahire arası yolculuk masrafları, bizim paramızla 52 bin lira tutmuştur.

Prens İbrahim bu bedbahtları Mısır'da kendi malikânesinde misafir edecek, herbirini işe yerleştirenceye kadar bakacaktır.

Bu 118 Türkün içinde 11 kişinin, Türk ve Müslüman olan anne ve babası hâlen Türkiye'de oturan Türk vatandaşlarıdır! Ayrıca 7-kişi de 8-10 sene evvel Anadolu'dan Polonya'ya gitmiş, orada yerleşmiş ve ellerinde muntazam Türkiye Cumhuriyeti pasaportu olan vatandaşlarımızdır. Bunlar bugüne kadar bizim hükümetlerin, saheser lâkaydî yüzünden haksız yere kamplarda sürülmüşlerdir.

TASVİR: Roma muhabirimizin verdiği bu haber üzerine fazla bir sev ilâvesini lüzumsuz görüyoruz. Yalnız sunu işaret edelim ki, bu 118 bedbahtın kamptan dışarı

lerdir.

TASVİR: Roma muhabirimizin verdiği bu haber üzerine fazla bir sev ilâvesini lüzumsuz görüyoruz. Yalnız sunu işaret edelim ki, bu 118 bedbahtın kamptan dışarı edilmemesine sebep bizim hükümetimizdir! Zira, hükümetimiz, sözde bu zavallıların memleketimize almak için 4 ay evvel İtalyaya bir hevet göndermiş, hevet İtalyada lâkay Birlleşmiş Milletler mümes silleriyle görülmüştür. Türkiyeye alacağı kimselerin listesini yapmıştı. Aynı ayrı tanzim olunan bu listelere göre kâfileler ayrı ayrı yurda getirilecekti. Heyetin Birlleşmiş Milletler memurlarına bildirdiği tarihlere göre ilk kâfile Ekim başında Türkiye'ye hareket etmiş bulunacaktı. Bu taahhüdümüz üzerine İ.R.O. kamp idaresi hesabını ona göre tutmuş, won mülhet gelince, birinci listeye istinadlı bulunan 118 kadın çocuk ve genci pek haklı olarak kâpi dışarı etmiştir!

En koyu hristiyan teassübünün hüküm sürdüğü Romada, bedbaht Türk ve Müslümanların hristiyan papazların himayesinde yaşayabilmeleri bizim için en az utandırıcı bir keyfiyettir. Hale Kızılayın bunların hiçbir vechile, yardımına koşmaması hatâ mektuplarına bile cevap vermemesi karşısında söyliyecek söz bulamıyoruz. Herhalde gâhlerde sürünen bu insanlar Türk ve Müslüman olmak yerine, Bulgar ve Yunanlı olsalardı Kızılay şimdiki kadar, çoktan biz Türklere topladığı paraları, her zaman yaptıkları gibi, kucak kucak onlara dökecekti!

Avrupaya giden heyetin verdiği listeye göre 150 kişilik ikinci kafilenin 10 Kasım'da Türkiye'ye hareket etmesi lazımdır.

10 Kasım'a bir şey kalmadı. Ortalıkta hazırlık göyle dursun heyetten bile haber yok.

Kasım'da yeni bir kâfile İtalya sokaklarına çıkacaktır. İnşallah bir müddet prensi daha çıkar ve muhabirimizin koskoca Türk devletinin lâkaydî sine kâğıtlarıyla da kurtarılır. İtibar edelim!

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

Avrupadaki kamplarda yaşayan Türkler

13 Ocak 1948

TASVİR

Dışişleri Bakanı memleketimize alınacak bu mülteciler hakkında Mecliste izahatta bulundu

Ankara 12 (TASVİR)

Meclisin bugünkü oturumunda Dış İşleri Bakanı Necmeddin Sadak. Cihat Baban, Sait Köksal, doktor Şerif Korkut, Kemal Cemal Öncel, Esref Dizdar tarafından verilen beş imzalı takrize cevap verdi. Bu takrirden muhtelif Avrupa memleketlerinde bulunan Türkler hakkında nasıl bir muamele tatbik edileceği soruluyordu. Dış İşleri Bakanı bu mesele hakkında ezetimle şunları söyledi:

Necmeddin Sadak'ın beyanları

İkinci cihan harbinden sonra Avrupanın garp ülkelerinde muhtelif memleketlere mensup 1,5 milyona yakın insan birleşmiş bulunuyordu. Bunlar için Birleşmiş Milletler mülteci teşkilatı kuruldu. Bunlar arasında memleketimize gelmek isteyenler hakkında da mülteci teşkilatı kurulu tarafından memleketimize Müracaatlar yapıldı. Bu sebeple Avrupaya (Devamı Sa. 5 Sü. 4 de)

tehtik için üç kişilik bir heyet gönderildi. Bu tehtikler sonunda Türkiye'ye gelmek arzusunun gösteren 7170 mültecinin Türkiye'ye alınmasına karar verildi. Fakat bunların memleketimize alınmaları için bir takım kayıt ve şartlar düşünülmektedir.

Türk milletini eskiden beri bu meseleden fevkalâde titiz ve hassas davranmaktadır. Bu bakımdan su neticeyi yüksek huzurumuzda arz ederken mukadder bazı sual ve itirazlara cevap vermiş oluyorum ki, eğer bu mültecilerin Türkiye'ye kabullerinden mütevellit herhangi bir sual vârid olacaksa buna, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinden ziyade Birleşmiş Milletlere merbut beynelmîl mülteciler teşkilatının muhatap olması lazımdır. Maruzatın bundan ibarettir. (Alkışlar)

Bu kayıt ve şartların başında memleketimize gelmek isteyen bu insanların kendi memleketlerine karşı, mensup oldukları memleketlere karşı harp suçlusu veya hut vatan haini durumunda bulunmaması sonra da memleketimize kabul edeceğimiz bu mültecilerin burada geçici kalarak, bura here memleketlerine gitmek üzere burada muvakkat mülteci safıyla değil, Türk vatandaşı safıyla Türkiye'ye yerleşmeyi kabul etmiş olmalarını şart ittihaz ettik.

Bu mülteciler meselesinin aydınlatılması için, takdir buyurursunuz ki, gerek memleketin iç durumu, gerek meselede bulunan milletler arası ilişkileri bakımından ehemmiyetli olmasından ileriye geliyor du.

Hükümetiniz muhtelif memleketlerden şu veya bu sebeplerle su veya bu vesile ile çıkarak bir deha oraya dönmek istemiyen ve Türkiye'ye gelmek isteyen binlerce insanı yurdumuza kabul edecekleri zaman hakkında, her biri hakkında emniyet getirici ayrı ayrı tahkik ve tetkiklerde bulunmak lüzumunu görmüştür. Bu tetkikat sonunda vardığımız netice şudur ki beynelmîl mülteci-

ler teşkilatı kendi himayesi altına aldığı ve yardım ettiği mültecilerin bu eysafla kimseler olma-

masını esas şart bilmektedir. Beinaenaleyh mülteciler teşkilatı müdürlerinin heyetimiz başkanına verdikleri teminata göre onları Türkiye'ye gelmek üzere bize tevdi edecekleri insanlar arasında esasen bu sükta insanlar yoktur ve bulunamaz. Hatta ısrarımız üzerine beynelmîl mülteciler teşkilatı icabında bunların memleketimize kabul edeceğimiz insanların hiç bir suretle harp suçlusu ve vatan haini olmadıklarıını yazılı teminat ile de bize bildirmeyi kabul etmiş bulunuyorlar. Hiç şüphe yok ki binlerce kişiyi vatanımıza kabul etmek kolay bir şey değildir. Beinaenaleyh bunların kabul etmeden evvel memleket içinde bazı hazırlıklar yapmak ve bazı tahsisat kabul edilmesi gerekmektedir. Bize verilen malûmata göre bunlardan asafı yukarı % 40 ı memleketimize gelmez müstahsil vaziyette olacak durumda olan mültehasislerdir ve sairidir. Fakat diğerlerinin memleketimizdeki isteklerini ve sairisi için hiç olmazsa 1-2 yıl vakt lazım olacaktır.

Sait Köksal teminâtı yapıldı. Bu teminâtı teahhüt etti. Ancak millî vicdenin inciten bir hadiseye 22 gün teahhülle cevap verildiği için üzüntü duyduğunu anlattı. Türk soyundan birçok insanların kamplarda büyük ıstırap çektiklerini belirtti. Bu Türklerden gelen mektuplardan bazı parçaları okudu. Kendisinin başöğretmen olduğuna söylenen bir irktasımın başka memleketlere gitmek imkânına sahip olduğu halde İstanbulda göçmüğe tercih ettiğini söylediğini ilâve etti. Başbakan Hasan Sıkaya çekilen telgrafı okudu. Bunda, (yaz, güz bitti, kış geldi. Çoluk çocuk ahırlarda, kışlarda soğuğa tahammül edemeyiz. Anavatanı kavuşmayı sabırsızlıkla bekliyoruz) denilmiştir.

Hatip, bu Türklerin acıklı halinin devam ettirilmemesini istedi. Bu Meclisin bir buçuk iki milyon harcı esirgemeyeceğini söyledi ve tahsisatın bir an evvel kabul edilerek bunların anavatanına gelmelerini temenni etti.

Meclis çarşamba günü toplanmak üzere oturuma son verildi.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 2158

21 May 1947
Sen Saat

(a)

(C)

Ayrıca ellerinde muntazam vesikaları olmadığı için İtalyan hükümeti tarafından İtalyan zindanlarına hapsedilen kardeşlerimiz vardır ki bunların isimlerini de memleketlerini tesbite imkân yoktur. Zira İtalyanlar müsaade etmiş yorlar. İtalyadaki mültecilerin dört yüze yakını kadın ve çocuktur.

250 Anadolu Türkü kimlerdir?

Bu insanların bir kısmının etinde muntazam Türk pasaportu, Türkiye Cumhuriyeti veya eski nüfus kâğıtları, hüviyet varakaları vardır. Bunlar Polonyada, Avusturya da Almanya'da ticaret yapan veya oraya yerleşmiş bulunan Anadolulardır. Ellerinde muntazam pasaportu olmayanların da ekserisinin anaları, babaları, evlâdları kardeşleri hâlen Türkiyededir. Bu zavañlar harp senelerinin hengâmesinde oradan oraya hicret eden hen zayı ettikleri evrakı yenilemeğe uğraşıyorlar. Fakat konsolosluklarımız meşgul olduğundan muvaffak olamıyorlar.

Bunlar İtalyada ne arıyorlar?

İtalyada Müslüman ve Türklerle birlikte hemen hemen yeryüzündeki bütün milliyetlere mensup 150 bin kadar mülteci vardır. Bunların İtalyada toplanmalarının sebebi harbin hitamına doğru cephe harbin aldığı vaziyettir. Hatırların geldiği gibi harbin

İtalyana doğru cephe harbin aldığı vaziyettir. Hatırların geldiği gibi harbin son haftasında İtalya cephesi Milâno cenubundan geçiyor, Rus cephesi Dalmasya sahillerinden Avusturya üzerinden Berlin'e doğru uzanıyor, Amerikan - İngiliz cephesi ise Berlinin gerbinden Bayyera üzerinden inerek Fransa - İtalya hududunda nihayet buluyor. Bu vaziyet İtalya şimalini bir nevi boş saha haline getirmişti. Harp âfetine kaçan bedbahtlar cephe harbinin tahliyesiyle bu boş sahaya sürülüyorlar. Mütekerre unzanıldığı zaman da İtalyan topraklarında ortada kalmışlardı.

Bunlara şimdiye kadar kim baktı?

Müttefikler bütün bu mültecileri iki türlü kampa ayırdılar:

1 - Askeri idareye bağlı kampları Bunlarda Alman askerleri Ruslara karşı harp için Ukraynalılar, Vlah ve diğer bakıyeleri, Beyaz Ruslar, Polonyalılar, bu kamplarda 35 bin kişi vardır. Yurkarda da işaret ettiğim gibi gelisi güzel bu kamplara bulunan insanlar arasında Anadolu ve Balkanlı Türkler de vardır. Müslüman kadın ve çocuk çoktur. O kadar dikkatli ve usulsüzlük vardır ki, meselâ harple alakası olmadığı tesbit edilip bu kamptan serbest bırakılan alle rakahe mukabil...

(d)

kamplar edumsuzluk yüzünden kısın bir felâkettir. Yazın tahammülsüz derecede sıcaktır. Meselâ bir yerde bir topçu kuşlarının binasına sağa mıyan mülteciler kuşlarına ahır larında yatırılmaktadır. Yalnız tahhüt bir lütfu ile 150 kadar Arnavut çok iyi bir binaya yerleştirilmişlerdir. Bütün mültecilerin üstleri başları pekandır. Dünyanın dört bir tarafından herkese yardım geldiği halde yalnız bizim müslümanlar yardımızdır. Bunlara diğer mültecilerin sırtlarından attıkları eskiye verilmektedir. Bizim kızılaya yapılan bütün yardım ricaları cevapsız kalmıştır. İtalyan zindanları ise Stelya civarında Lipari adası 17 nci asırdan kalma bir kale şimalde Carpi kampı katillerine mahsus elektrik telleriyle çevrili bir zindandır.

Vaziyet neden nazikleşti?

Bu mültecilerin hepsi kendi memleketlerini terk eden kızıl kuşaklardan kalmışlardır. Müslümanlardan Arnavutlar Erver Hotadan, Boşnak ve Kosovalılar Tıvoda, Müslüman ve Türkler...

Bunlar İtalyada ne arıyorlar? İtalyada Müslüman ve Türklerle birlikte hemen hemen yeryüzündeki bütün milliyetlere mensup 150 bin kadar mülteci vardır. Bunların İtalyada toplanmalarının sebebi harbin hitamına doğru cephe harbin aldığı vaziyettir. Hatırların geldiği gibi harbin son haftasında İtalya cephesi Milâno cenubundan geçiyor, Rus cephesi Dalmasya sahillerinden Avusturya üzerinden Berlin'e doğru uzanıyor, Amerikan - İngiliz cephesi ise Berlinin gerbinden Bayyera üzerinden inerek Fransa - İtalya hududunda nihayet buluyor. Bu vaziyet İtalya şimalini bir nevi boş saha haline getirmişti. Harp âfetine kaçan bedbahtlar cephe harbinin tahliyesiyle bu boş sahaya sürülüyorlar. Mütekerre unzanıldığı zaman da İtalyan topraklarında ortada kalmışlardı.

Müttefikler İtalyayı şürafe tahliye ediyorlar. Bu tahliye kampı da dahil. Fakat mültecileri nereye götürsünler? Bugüne kadar ancak 1000 kişi Cenebi Amerikaya gönderilebilmiştir. Vapur yok, para yok, bunları kabul eden memleket yok. Bugünlerde müttefikler geçilince bütün bu insanlar yüzüstü kalacaklar. İtalyanlar da hepsini geldikleri memleketteki kızıl kasaplara teslim edecekler. (Ziyad Ebüzziyanın üç hafta evvel haber verdiği bu müthiş âkıbet bugün maalesef tahakkuk etmeğe başlamış ilk Türk kafilesi kızılara teslim olmuştur.)

Soyvellere teslim ve kallellüman 70 bin Türk Rusya Türklerini teşkil eden 50 milyonluk kütle ilk hamlede Kızıldünya bir miliyona yakın asker vermiş. Bunların takriben 300 binini Almanlar eline esir düşürmüş ve Alman esir kamplarında tam iki sene Rus askerleri...

İtalyada Ruslara teslim edilen Türk ve Müslümanlar

Bunların kimler olduklarını nereden geldiklerini ve sağlarını bildiriyoruz

İtalyadaki Türkler ve müslümanlar kimlerdir ve ne kadar vardır? İtalyada 2000-2500 kadar Türk ve Müslüman mülteci vardır. Bunların en kalabalık kısmını Arnavutlar teşkil eder.

TDV/ISAM
Kütüphaneşi Arşivi
No 2E.02158

(b)

Bundan sonra tesbit edilen Türk ve Müslümanların isimlerini ve sayılarını bildiriyoruz. Bunların kimler olduklarını nereden geldiklerini ve sağlarını bildiriyoruz. İtalyadaki Türkler ve müslümanlar kimlerdir ve ne kadar vardır? İtalyada 2000-2500 kadar Türk ve Müslüman mülteci vardır. Bunların en kalabalık kısmını Arnavutlar teşkil eder.

(c)

Bundan sonra tesbit edilen Türk ve Müslümanların isimlerini ve sayılarını bildiriyoruz. Bunların kimler olduklarını nereden geldiklerini ve sağlarını bildiriyoruz. İtalyadaki Türkler ve müslümanlar kimlerdir ve ne kadar vardır? İtalyada 2000-2500 kadar Türk ve Müslüman mülteci vardır. Bunların en kalabalık kısmını Arnavutlar teşkil eder.

(e)

zak ve Ukraynalılar da Kızıldünya'ya teslim olunmuşlardır. Bunların isimlerini ve sayılarını bildiriyoruz. İtalyadaki Türkler ve müslümanlar kimlerdir ve ne kadar vardır? İtalyada 2000-2500 kadar Türk ve Müslüman mülteci vardır. Bunların en kalabalık kısmını Arnavutlar teşkil eder.

